

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

haftalık paldır kültür dergisi

9

HAYVAN

11 Nisan Cuma • Sayı: 2003/09 • Fiyatı: 800.000 TL. (KDV Dahil)

Beyaz Adam
Savaşı Kazandı
Ama Barışı
Kaybetti

Saçma ve Biz

Batı edebiyatında absürd kavramı bile rasyonel bir yan taşır. Bir yaşantı karşılığı olmaktan çok bir kuram sonucudur. İnsani durumlar da öyle. Bir Alman için cinsel birleşme, yemek üstüne yenen büyücek bir çikolatadır; yeri, konumu, bilinen belli bir edimdir, güzel bir şeydir. Bir Türk için ise cinsel birleşmede güzelliğin çok üstünde, hatta dışında bir şey vardır: Bir felaket tadı, bir varlık - yokluk tartışması, bir mahvoluş duygusu...

Tarihsel ve geçici nedenler bizimki gibi ülkelerde karışık ve yoğun duyarlıklar halinde dibe çökmüştür. Öyle ki artık o tortular tortusu oldukları olguların dışında birer anlam kazanmışlardır.

.....
CEMAL SÜREYA

Oynat Hayatçıgım

met üst

ALO00000!

HAYVAN'dan Arıyoruz

EVREN
BARIN

Alo, Taner Ceylan'la mı görüşüyoruz?
- Buyrun benim. Geçmiş olsun, sakıncalı bulunan bir resminiz nedeniyle, Yeditepe

Üniversitesi'ndeki görevinizden istifa etmek zorunda kalmışsınız...

- Sağolun. Karşı Sanat Çalışmaları tarafından düzenlenen Aileye Mahsustur isimli sergide yer alan bir resmim, okul idarecilerini rahatsız etmiş. Beni arayıp kibarca istifa etmemi istediler. İstifamı verdim ama konu basına da yansıdı. Bunun üzerine üniversiteye protestolar başladı.

Nasıl bir resimdi bu?

- "Taner - Taner" isimli bir yağlı boya tablosuydu. Kendimi kendimle sevişirken tasvir etmişim.

Okul idaresi sizin zaten kadrolu olmadığınızı açıkladı...

- Kadrolu değildim, sözleşmeli eğitmedim. Zaten orada birçok hoca kadrosuz, sözleşmeli. Ayrıca konu bu değil ki. Sözleşmeli ya da kadrolu olmam neyi değiştirir.

Şimdilerde ne yapıyorsunuz?

- Resim yapıyorum, atölyemde çalışmalarımı devam ettiriyorum. Resim yapmak benim gündelik hayatımın bir parçası. Onu sürdürüyordum.

Tekrar geçmiş olsun...

- Sağolun, ilginiz için teşekkürler.

Alo, "Antik Sikke Kataloğu" ilanınız için aramıştık, kiminle görüşüyoruz?
- Merhaba, ben Tolga Atak.

Tolga bey, nedir bu mevzu?

- Biz Antik Grek, Roma, Bizans sikkeleri üzerine kataloglar üretiyor ve satıyoruz.

Nerden geliyor bu ilginiz?

- Babadan. Bu katalogları babam Erdoğan Atak yazdı. Ancak kendisi vefat etti, şimdi bu kalan kitapların satışı için çalışıyorum. Babam da 1974'ten beri bu işle meşguldü. Koleksiyon diye bir dergi çıkartıyordu. 1980'de kapandı, ondan sonra beş ayrı katalog çıkarttı.

Talep nasıl?

- Fazla bir talep olmuyor. Soran eden oluyor da biraz pahalı kataloglar olduğu için herkes alamıyor.

Müşteri profiliniz nasıl?

Kimler alıyor?

- Katalogları bu işle ilgilenen herkes alıyor, üniversite hocaları, tarihi eser meraklıları.

Size nasıl ulaşılabilir?

- 0 226 416 37 53 nolu telefondan.

İyi satışlar size...

- Eyvallah, size de iyi satışlar.

Alo, Türkiye Yazarlar Sendikası mı?
- Evet, ben Genel Sekreter Gülşüm Cengiz. **Gülşüm hanım, TYS Edebiyat**

Müzesi açtı, hayırlı olsun...

- Teşekkür ederiz. 6 Mart'ta, Yıldız Sarayı Arabacılar Dairesi'nde açılışı yaptık.

Ne kadar süredir çalışıyordunuz?

- Müzenin oluşturulması çok zaman aldı. Binanın tadilatı Kültür Bakanlığı tarafından yapıldı. Edebiyat tarihçilerinden oluşan bir danışma kurulumuz var. Bir yandan binanın tadilatı devam ederken biz de, "Nasıl yerleşmeliyiz ve belgelik oluşturmak için kimlerden bağış alabiliriz?" sorularına yanıt aradık.

Müzede neler yer alıyor?

- Yazarlarımızla ve verdikleri eserlerle ilgili yazılı ve görsel dokümanlar var. Araştırma kitapları, gezi kitapları, biyografi kitapları var. Akımları irdeleyen ve yazarlar üzerine yazılmış eserler var. İleride de sergiler düzenleyeceğiz, akademisyenler ve edebiyatçılarla yuvarlak masa toplantıları olacak. Bir de yayın düşünüyoruz.

Peki, teşekkür ederiz...

- Biz, teşekkür ederiz.

Alo, Legal Hukuk Dergisi mi?
- Buyrun, ben yayın sorumlusu Nihal Gürdal. **Derginizin yayın**

amacından bahseder misiniz?

- İsminden de anlaşılacağı gibi bir hukuk dergisi. Biz bu alanda kalıcı bir başvuru kaynağı olsun istiyoruz. Özellikle hukukçular ve hukuk öğrencileri için çıkartıyoruz. Yargıtay kararlarının, hukuki makalelerin olduğu bir dergi. Akademik makaleler var. Hukuk dünyasına ilişkin haberler yer alıyor.

Ne zamandır çıkıyor?

- Ocak ayından beri.

Periyodu nedir?

- Aylık, 250 sayfa, kitap boyutunda ve cilt baskılı.

Neden bu kadar çok sayfa ve cilt baskılı?

- Bir kitap-dergi olarak tasarladık.

Dağıtımını nasıl yapıyorsunuz?

- Gazete bayilerinde yok. Abonelere gönderiyoruz. 0 216 449 04 85 nolu telefonda ulaşılabilir.

İyi yayınlar size...

- Teşekkürler, size de...

Alo, Cihan Demirci'yle mi görüşüyoruz?
- Benim, buyrun. **Yakında 25. yıl karikatür serginiz açılacak...**
- Teşekkür

ederim. Bu sekizinci sergi olacak, cumartesi günü, İzmir Kitap Fuarı Sergi Salonu'nda açılıyor.

Kaç karikatürünüz sergileniyor?

- 66 karikatür yer alacak. Karikatürde yirmi beş, yazıda da yirmi üç yıl oldu. Ben karikatürle başladım, 80'den sonra da yazıya ağırlık verdim.

Ama ikisini de sürdürmeye çalışıyorum. Karikatür tabi ki bambaşka bir şey. Bir sanat, karikatür hiçbir zaman

birakılmaz, onun yerini başka bir şey dolduramaz çünkü.

Sergilenecek karikatürler daha önce yayınlandı mı?

- Çoğunlukla yeni çizdiğim karikatürler. Sergi için özel olarak çizdim. Özellikle son günlerde içine düştüğümüz

güç savaş üzerine epeyce karikatür çizdim. Irak'la ilgili çok var.

Bir de sergi kitap fuarında açılacağı için, iletişim, kitap, medya, okur, yazar ilişkileri üzerine karikatürler de var.

Kolay gelsin o zaman...

- Sağolun, sergiye de beklerim. ☐

**Başı sargılar içinde bir çocuk bir süre bağıyor,
sonra başparmağını emzik yerine ağzına
sokup uykuya dalıyor.**

Kronik Cinnet

PANTER EMEL

İnsanoğlunun tarihi cinayetle başlar. Kut-
sal kitaplarda ilk katil Kâbil'di. Kardeşi
Hâbil'i öldürdü. Üstelik o tarihte dünyada
sadece beş kişiydiler. Baba Adem, anne
Havva, üç de kardeş.

Polisiye romanların ilk cinyeti Edgar
Allan Poe'nun Morg Sokağı'ndaki gorili ta-
rafından işlendi. Dedektif Auguste Dupin'e
göre, gorilin saldırganlığı insanlardan öğ-
rendikleri ile ilgilidir. Kendisinden daha ca-
nisini ve ikinci olmayı hazmedemeyip gad-
darlaşmıştır. Bence gene de ikincidir.

Bütün ülkelerin sınırları savaşlarla çizilir
ya, ekranlarda dakika dakika verilen savaş
ve birçok yaralı görüntüsü. Baş sargılar
içinde bir çocuk bir süre bağıyor, sonra
başparmağını emzik yerine ağzına sokup uy-
kuya dalıyor. Başka bir çocuğun kolları kop-
muş, diğeri yanıklar içinde. Kapitalizm ora-
ya demokrasi getirecek! Adaleti zaten var.
O toprağınza füze atacak, siz ona yumurta
atarsanız on iki yıla yargılanacaksınız.

Kapitalizm, insan hakları ve demokrasi
eliyle, canlıların başına para için bomba yağ-
dırmanın adidir. Aynı nedenle ama başka

yöntemlerle barışta da öldürür. En büyük
uygulayıcıları onlardır. Onlar, yaklaşık iki
yüz yıl önce Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden
macera aramaya geldikleri kıtanın doğal ve
üretilmiş tüm kültürünü insanlarıyla birlikte
yok etmişler, bu yetmemiş, Afrika'dan ge-
tirdikleri insanları köle pazarlarında alıp sat-
mışlardı. Şimdi geldikleri nokta, tüm dünya
ülkelerini köleleştirmenin yolunu bulmaktır.
Adorno'nun dediği gibi "Şeytanın oyunlarını
anımsatan her şey var bütün bunlarda: Eski
tarz savaşlara göre çok daha büyük inisiya-
tif gerektiriyor bu tür operasyonlar. Mü-
kemmelleşmiş insansızlık, nefretsiz savaş."

Medya manipüle etti, beyinlerimiz özgür
değil. Önümüzdeki günlerde 23 Nisan Ço-
cuk Bayramı kutlanacak. Birçok ülkeden se-
çilmiş, cicili bicili çocuklar, emekleri sömü-
rülmeyen, bedenleri satılmayan, iyi besle-
nen, eğitilen, şiddet görmeyen, bombalan-
mayan çocuklar şarkı söyleyip dans edecek-
ler. Sizleri de, 'seçilmeyen tüm çocukları'
temsilen, kanlı elbiseler giyip Irak'lılar grubu
oluşturarak bu "BAYRAMA" katılmaya
çağırıyorum. [1]

Yıllar önce bir gün ablamın Üsküdar'daki evine gittim.
Onun büyük oğlu "Hah!", "İyi ki geldin,
öğretmenim senin şu şiirini açıklamamızı istedi"
dedi. Üç Şehitler Destanı'ndan bir parçaydı gösterdiği.

Bilirsiniz, bu destan en kolay anlaşılır
yapıtlarımdan biridir. 10 - 12 dizelik şiiri açıkladım.

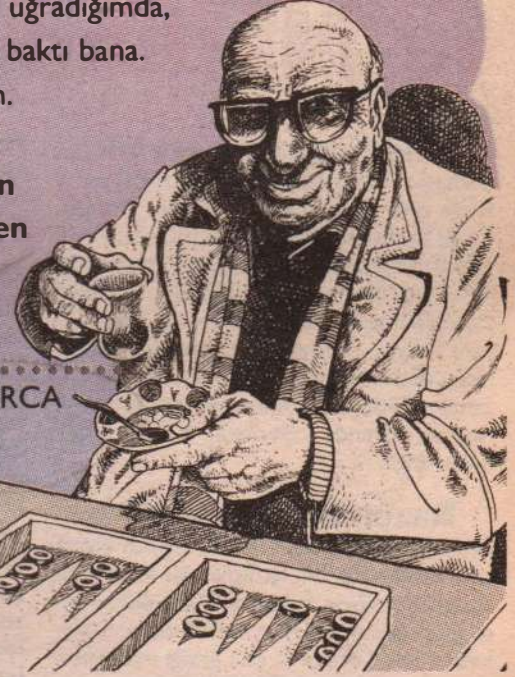
Üç ay kadar sonra yeniden uğradığımda,
evde herkes gülümseyerek baktı bana.

"Ne oldu, ne var" dedim.

Ablam dedi ki:

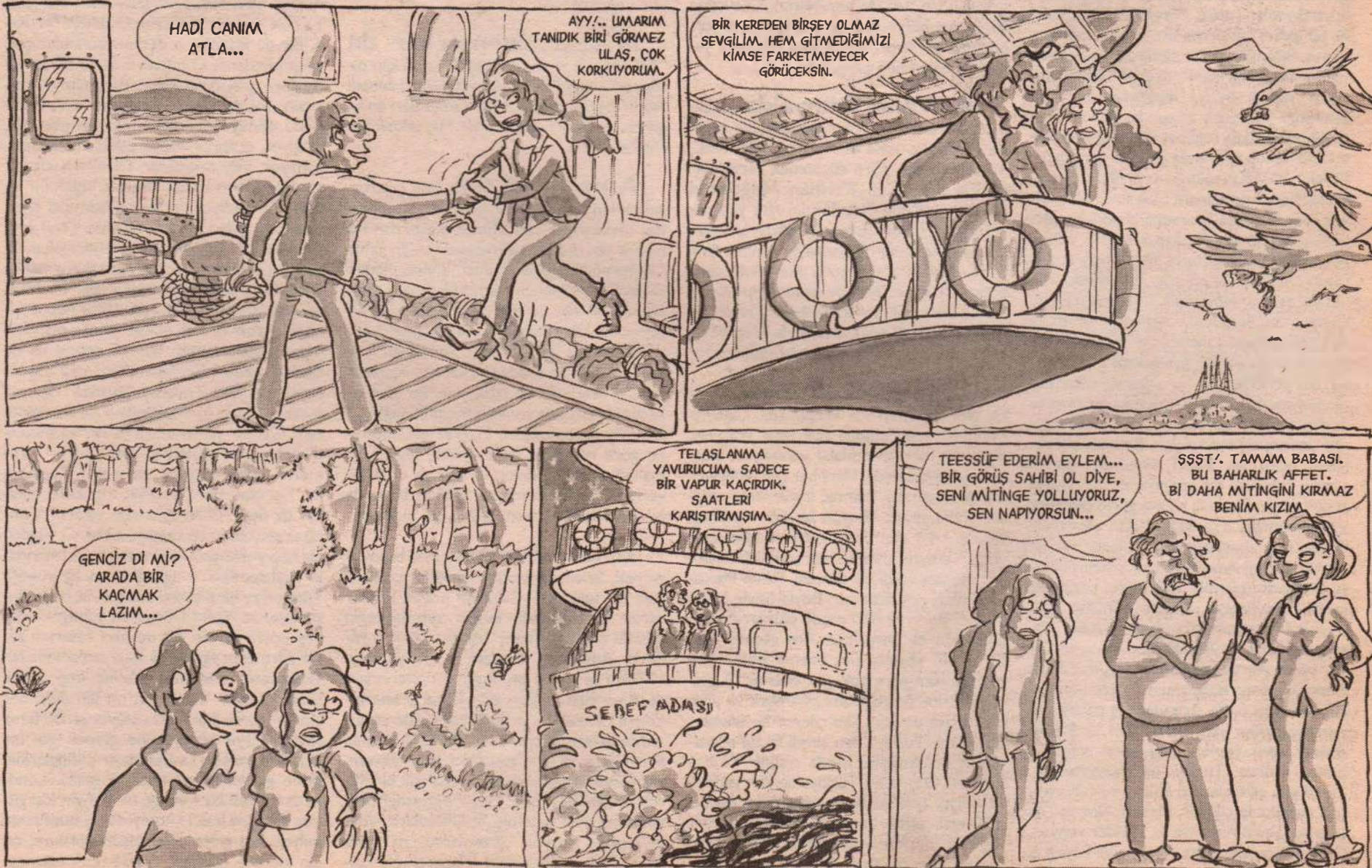
"Çocuk, senin yüzünden
sınıfta kalacak, öğretmen
basmış sıfırını."

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

GÜLAY BATUR

Savaş, Devrim ve Bahar

Filmleri ve deneysel çalışmalarıyla dünya sanat gündemine girmeyi başaran çok yönlü bir sanatçı **Kutluğ Ataman**. Kutluğ ile bir akşam keyifli bir ocakbaşı muhabbeti yaptık. Çok güldük, çok eğlendik ama bu arada ciddi ciddi de konuştuk. İşte o gece Kutluğ'un anlattıklarından bir demet yasemen...

Küçük Kutluğ ve Nadine

Sinemada esas zorluk işin çıkması. Sinema sahibinin tek kaygısı var, - o da öyle olmak zorunda- bilet satmak. Orayı ayakta tutmasının imkanı yok. Şimdi mesela sinema yapmak bütün dünyada çok kolaylaştı. Şu anlamda kolaylaştı. Videoyla yapabiliyorsun ama çıkarmak için esas paraya ihtiyaç duyuyorsun. Piyasaya çıkartmak, salonda göstermek falan. N'oluyor o zaman, Türkiye'de televizyon starlarını oynatmak zorunda kalıyorsun. Yani o kadar kolay değil.

Bazen sinema sahibi senin filminden çok az kazansa da senden sonra çok kazanacağı bir işi koyduğu vakit onu dengeleyebiliyor. İş başına değil yıllık seyirci girişi olarak bakıyor. Belirli dağıtım şirketleri var. Seyircinin çok gittiği mamulleri sinema seyircisine veren şirketler bunlar. O şirketler bastırıyor, benim filmlerimi göstereceksin diye. Şirketler de birbirleriyle yarışıyorlar çünkü. Mesela diyelim burada bir şirket bir Amerikan stüdyosuyla anlaşmış, diğer bir şirket de bir başkasıyla anlaşmış, bu iki şirketin rekabeti birebir anlaşma yaptığı bütün dünyadaki herkese yansıyor, yansımak zorunda. Onun filmi çıktığında onunla rekabet eden diğer şirketin filminin de aynı anda çıkması gerekiyor. Diyelim "X FILM çıktığında Y FILM gösterecek, benim anlaşmam olan sinemalar" diyor, ama o sırada o sinemada yerli bir film gösteriliyorsa ona ne kadar seyirci gelirse gelsin onu çıkartıp diğer filmi koymak zorunda. Çünkü stüdyoda devamlılık var. Çünkü sen stüdyoya öyle bir kelek atarsan, "tamam sen benim sinemam değilsin" diyerek bir daha sana mamul vermiyor. Türkiye'deki üretiminin, prodüktörün Amerika'daki prodüktörle bu anlamda rekabetinin imkanı yok. Çünkü onun kadar hızlı ve dünyaca seyirci getiren ve starları olan mamul üretmenin imkanı yok. Bununla tek rekabet eden yer HİNT sineması. Çünkü oranın çok özel bir seyircisi var. İş piyasası çok güçlü. Bizde iç piyasa güçlü olmadığı için tamamıyla dışa bağlı. Yazın çıkartıyor filmini, cep sinemasında çıkartıyor, ya da bu Avrupa'nın Amerika'ya karşı almış olduğu birtakım önlemler var, devlet parasıyla, fonlarla beslemeye çalışıyor. Onların Türkiye'de bazı sinemalara verdiği paralar var, ama oralarda da Avrupa filmleri gösteriliyor ya da Avrupa fonlarıyla yapılmış Türk filmlerini gösterebiliyorsun ki bizim en büyük şansımız o. Ya da sadece iç piyasa için yapılmış filmler var. Ne bunlar? **O Şimdi Asker** türü filmler, yani lokal starlarla. Onlar sadece Türkiye'de yaşayabiliyor. Yurtdışına çıkmalarının imkanı yok. Yurtdışına şu şekilde çıkıyor. Mesela Almanya'da çıkıyor, çünkü Almanya'da Türkler yaşıyor. O bir tür evlere pizza servisi gibi. Bayağı iş

yapıyorlar. Ama onlar da eninde sonunda Hollywood türü filmlerinin lokal versiyonu oluyor.

Bazı insanları, durumları rahatsız eden star sistemine, şuna buna karşı olan filmler yaparsan sinema salonlarına çıkamıyor. O zaman festival filmi oluyor. Festivalerde geziyor. İşte şu bu ödülü alıyor. Oralarından yirmi bin, otuz bin dolar. Ama onlarda da çok fazla belirli normları kıramaz. Çok kaba bir örnek verirsem, mesela Efes Pilsen ödülü alacaksan bira karşıtı film yapamazsın. Ama her şeyin bir alternatifi var. Mesela video dağıtabilirsin ya da kablolu televizyona direkt satabilirsin. Biz biraz bu işlere gözü karatarak giriyoruz. Yaptığımız işin önemine inandığımız için. Benim ortaya çıkma alanım sanat. Çok fazla meydana çıkacak olsam o zaman beş yılda bir ve ancak böyle yapabilirim. Ya da ben de satış yapacağım deyip öyle çıkabilirim, o türe ben de kayabilirim. O türden bir zanaat bilgim var. Ama o beni açmıyor, hoşuma gitmiyor, eğlenmiyorum. İşini yaparken eğlenmen gerekiyor.

Biz Yalan Dünya'da sürekli çözüm arıyoruz. Yani nereden, ne şekilde çıkabiliriz, nasıl bir formül bulabiliriz... Ve onu filmine göre düşünmek gerekiyor. Mesela ben şimdi **Perihan Mağden'in İki Genç Kızın Romanı'nı** film yapmak istiyorum. Neden buna ilgi gösteriyorum? Çünkü benim için Türkiye'de gençlik filmi o anlamda daha yapılmadı. Her film başına başka bir çare formüle etmek gerekiyor. Yoksa bütün filmler için böyle genelde geçerli bir formül yok halihazırda. Hep böyle birtakım yollar bulup ilerlemen lazım.

Bizlerden çok daha güçlü bir global sistem var karşımızda. Çözmemizin bir yolu aslında çok fazla yok. Ha, n'oluyor, mesela modalar yaratılıyor, uluslararası piyasalarda. Hani her şey Hollywood filmi, her şey Fransız, İngiliz filmi olmasın, arada sırada "Bugün bir Japon yemeği yiyelim" der gibi İran filmleri modası çıkıyor. O bitiyor, mesela bitti şimdi. Çin filmleri modası vardı bir dönem. Şimdi Meksika filmleri çok fazla var. Böyle böyle birtakım ülkelerin filmleri moda oluyor. Ama o ülkelerde de gerçekten film geçmişi var. Çin'in film geçmişi çok önemli. İran'ın film geçmişi bize göre çok çok önemli. O geçmiş üzerine ürettiği filmi çıkartıyor ve yılda taş çatlasa üç dört film çıkıyor bu ülkelerden. Ama Türkiye'den şimdi hangi yönetmenin koleksiyonu moda olabilir ki! İşte **Ferzan Özpetek** Türkiye'de film yapmaya çalıştı, çok zorlandı, olmadığını gördü, terk etti, şimdi İtalya'da İtalyanca filmler yapıyor. İnşallah ileride döner. Veya **Zeki Demirkubuz**, **Nuri Bilge Ceylan** film-

leri de eninde sonunda bana sorarsanız çok fazla lokal markete hitap eden filmler. Ama biz neden hala film yapmaya çalışıyoruz. Çünkü oralarda da bunlar yapıla yapıla bu şekilde becerilmiş. Belki bizden sonrakiler bizim üstümüze bir şeyler yapacaklar. Eninde sonunda durmuyoruz işte yapıyoruz. Ama eğer çok fazla takarsan kafayı, moralin bozulur yani. Bunları düşünmemeye çalışıp her sabah heyecanla uyanıp senaryonu yazıyorsun.

Mesela sinemacılar da "Teknik çok zayıf Türkiye'de, onun için olmuyor" diyorlardı bir zamanlar. Halbuki reklamlardan dolayı en iyi kameralar, en iyi ışıklar, her şey burada artık. Hiç teknik sorun falan yok.

Ama şimdi sen filmi çıkarttığın zaman bir tek sorun yok. Sürüyle oynayan denklemler var. Mesela bunlardan bir tanesi, sen dağıtma giriyorsun, senin filmin Denizli'ye gidebiliyor ama benim filmin Denizli'ye gidemiyor, oraya ulaşmıyor. Mesela benim son yaptığım film Ankara'da bir tek sinemada gösterildi. Kapalı gişe oynuyordu. Sonra Mumya çıktı, Amerikan filmi olan, mecburen sinema sahibi filmi kaldırdı. Çünkü üzerinde bir baskı var. Bu filmi çıkartmak zorunda yoksa o mamulü sağlayan firmayla papaz olacak. Market ekonomisine göre her şey karar veren seyirci. O mamul olarak bakıyor ve ona ya o parayı veriyor ya da vermiyor. Eninde sonunda bu yani. Kültür, sanat, değer, şu, bu değil.

70'ler falan yok, öyle bir dünya yok. Sinema seyircisi o vakitler çok angaje bir seyirciydi. Birtakım politik kartlar vardı. O bağlamda bugün yapabileceğin mesela arabesk filmler olabilir. Hem o yıllarda Amerikan filmlerinin dünya payı 1970'lerde yüzde on beş-yirmi civarındaydı. Amerikan filmleri esas kendi ülkelerinde para kazanıyorlardı. Şimdi yüzde atmış, yüzde yetmiş dünya payı. Bir kere mesela ben *Gırgır* dergisi zamanını hatırlıyorum. Biz *Gırgır* aldığımızda onu ideolojik bir görev gibi alırdık. Niye? *Gırgır* öğretmenlerle *gırgır* geçiyor, sistemle, politikacılarla, devletle *gırgır* geçiyor. Eğleniyorduk da. Ama şimdi TKP Avanak Avni'yi posterinde kul-

Kutluğ Ataman: 1961 yılında İstanbul'da doğdu. Mimar Sinan ve Sorbonne Üniversitesi'nde sinema eğitimi gördü. 1985 yılında yönettiği *Hansel ve Gretel* adlı kısa filmi ile Peter Stark Prodüksiyon bursunu kazandı. Paris'teki Recherche Cinematographique'deki araştırmalarıyla Charles Boyer ödülüne layık görüldü. 1994 yılında çektiği ilk uzun metrajlı filmi olan *Karanlık Sular*'ın senaryosunu da kendisi yazdı. 1999'da çektiği "Lola ve Bilidikid" filmi uluslararası birçok ödül aldı. Halen sinema çalışmalarını sürdürüyor.

lanıyor ama kimse Avanak Avni var diye TKP'ye oy vermedi yani. O dönemler bitti. Bir de insanlar o dönem bu kadar çok çalışmıyorlardı. O zaman insanlar bu zamana göre çok daha rahat yaşıyorlardı. İşte sabah dokuzda işine gidiyordu ama beşte evine dönüyordu. Şimdi insanlar çalışıyor, çalışıyor, hiçbir şekilde para kazanamıyor, yetiştiremiyor. Diyelim ayda bir tane de film görecektir. Beş altı kişilik bir aileden bahsediyorum. Varsa kalmışsa eğer, sinemaya giden bir aile diyelim. Neyi seçsin. Birazcık dinleneceği, eğleneceği bir filme gitmek istiyor. Yoksa Kutluğ Ataman'ın bilmem ne sorununu anlatan ağır bir filmi ne niye gitsin? Onun için bizim hep önümüzde olan ve hep çözeceğimize inandığımız problemlerimiz, biz ne yaparız da bu filmleri çekici hale getirebiliriz gibi düşüncelerimiz var. Travesti Müzikali diyoruz mesela. Travesti Müzikali'ne kimler gidecek? Gay'ler, gay-friend'li ya da "aa travestiler de şarkı söylemiş, nasıl oluyor" diye merak eden insanlar gidecek... Toplasan kaç kişi olur. Belki otuz bin kişi. Belki o kadar da değil. O da sinemaya çıkarsa. Çünkü sinemada basıp dağıtmak zor. O yüzden biz hep yurtdışına nasıl satarız, yurtdışındaki halihazırdaki o ağa girip, o ağ yoluyla Türkiye'ye nasıl tekrardan geliriz, bunu düşünüyoruz. Yalan Dünya'nın yaptığı filmler hep böyle filmler. Bir de hani batarsak zarar görmeyeceğimiz, sadece zamanımızdan kaybederiz dediğimiz filmler hep böyle filmler oluyor. Onları da on bin değil beş bin kişi görse bile mutlu oluyoruz. Bu biraz Savaş Hayır yürüyüşüne gitmek gibi bir şey. Ben mesela Savaş Hayır mitinglerinin ilkine gittim. İki ay önceydi galiba. Londra'da böylesi bir mitinge bir milyon kişi gitmiş, Türkiye Irak'ın komşusu ya, burada on milyon kişi gider diye düşünüyordum; on bin kişi bile gelmedi. Gay'ler çok eğlence-

liydi. "Savaşa gitme, sinemaya git!" diyerek yürüdüler. O çok hoşuma gitti. Bir kere gittim sonra gitmedim ben de.

Tamam böyle konuşuyoruz da bütün bunlara rağmen ortaya işler bazı çıkıyor. Ama dedim ya, bir şekilde biz film-den çok hep problem çözmeye çalışıyoruz. Mesela sanat işi olarak çıkartmaya karar verdik bir sürü işi. Galerilerde, bienallerde çıkıyor. Seyirci belki bilet parası vermiyor ama koleksiyonerler satın alıyor işleri. Sonra biz gene onu olmayacak işlere yatırıyoruz, ama biraz kendi hayatında kendine koyduğu kişisel hedeflerle alakalı bir şey var burada. Yani çok zengin olacağım diye hedefin varsa o zaman bununla uğraşmak zaten saçmalık. Şöyle bir şey söyleyeyim, benim gibi işler yapan insanlar aslında çok çok zengin değil ama hani işsiz kalsa da bir şekilde geçinebilen ve hayatını idame edebilen insanlardır. Yani bir lüks benim yaptığım. Ama son on beş yirmi yıldır benim Türkiye'de tanıyıp da "para kazanmak istiyorum" diyen insanlar reklama girdiler, reklamcı oldular, sanatla uğraşmadılar ve başarılı da oldular.

Ben hayatta kalma içgüdü-sü olarak görüyorum mizahı Türkiye'de. En karanlık işlerimde bile mizahı kullanırım. Çünkü mizah hayatta üst tekstin altında ayrı bir tekst olarak gitmesi lazım. Aynı bir söylem. Çok fazla görünmeyen bir şey. Benim için işin sağlığı bu. Sağlıklı tarafı. Özellikle kendini alaya almazsan, her şeyi çok ciddiye alırsan çıldırırsın Türkiye'de. Sen başından başlarken böyle başlamıyorsun tabi de, bunu sana herhalde biraz o iş öğretiyor. Yani benimle eş zamanlı bu işe başlayan sürüyle insan meslek değiştirdi. Başka yerlere gitti. Ya da reklam yönetme-ni oldu. Ticarete atıldı. Avukat, doktor olanlar var. Bu iş olmuyormuş deyip başka okullarda okuyanlar var. Bu mizah durumunu, biraz da o alanda bağlanabilmek için kullanmayı öğreniyorsun. Hayatta başka bir şey yapmam için çok geç, kırk iki yaşım-dan sonra. Oturup da başka bir şey yapma-yacağım. Bir de açıkçası zevk alıyorum yap-tığım işten. Sıkılmıyorum. Her sabah kalkıp çalışıyorum ama ben bütün bunlara rağ-men yılda iki tane iş çıkartıyorum. Ve bu iş-ler dünyada görülüyor. Avusturalya'ya gidi-yor. Yani yayılabildiği kadar yayılıyor, bu da benim hoşuma gidiyor. Ölçüm para olsay-dı o zaman "A, ben niye bu işi yapıyorum" derdim.

Akşamsefası

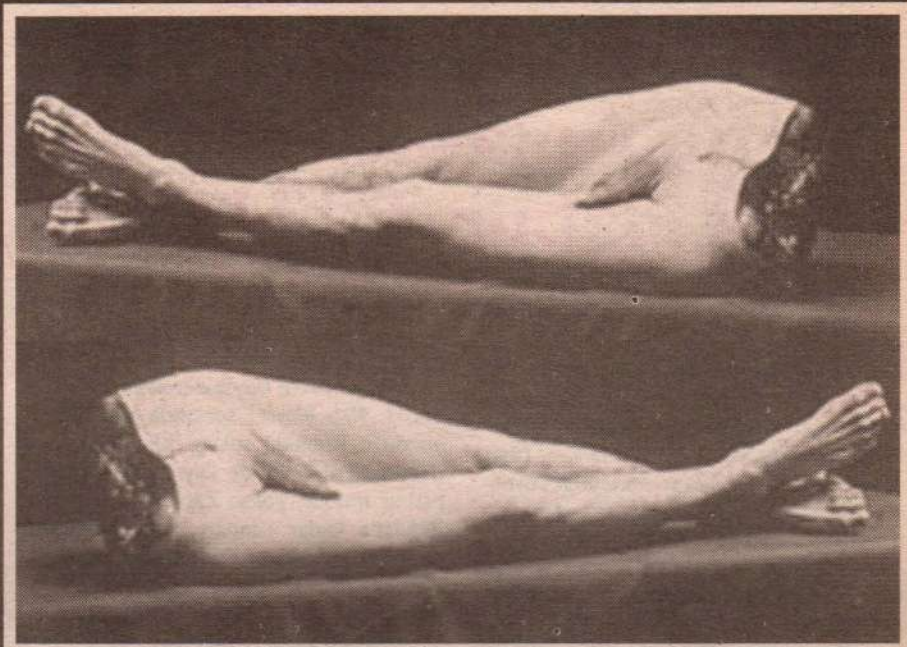
12 Eylül'den önce

ya sekiz mm ya da süper sekiz mm bir kameram vardı. Gidip herkes ne yapıyorsa çekiyordum. Mitingler falan. Sonra 12 Eylül oldu. Benim çektiğim bu filmleri buluyorlar. Ben yurtdışındaydım. Sonra beni de yakaladılar ama ilk önce filmleri ellerine geçirdiler. Filmleri TRT'de gösterdiler. Sonra da **Kenan Evren** haberlerde "İşte görüyorsunuz, dün gece de televizyonda seyrettiniz, yaptıklarıyla kalmamışlar, bir de utanmadan filmini bile çekmişler" dedi. Yaptığım ilk film ilk kez televizyonda gösterilmiş oldu. Ben açıkçası Türkiye'de değildim o zaman, bana anlattılar. Biz bu filmleri çekiyor, montajlıyorduk, sonra işçi direnişleri, gecekondular direnişleri oluyordu, orada moral vermek için, güya kendi kafamıza göre, işte "Fatsa'daki yoldaşlar da bunu yapıyorlardı" diyerek, çadırlarda gösteriyorduk. Portatif bir projektörle. İzmit mitingi vardı, çok büyük inanılmaz bir mitingdi. Onları çekmiş-tim ama maalesef hepsi yok oldu. 1979'du galiba. Tam devrim öncesi. Devrime ramak kalmıştı. Az daha oluyordu devrim ama film koptu.

Ben çocukken bizim ev-de Türk filmleri çekiyorlardı. Annem çok eğleniyordu. Anadoluhisarı'nda bir yalı. Belki bilirsiniz, çünkü bu filmler hala televizyonda gösteriliyor. Kartal şeklinde bir ayna ve orta yerde şömineli bir yer. Hiç abartısız haftada bir Türk filmleri gösteren kanallarda çıkar. O zamanlar birkaç yalı kullanıyorlardı bu iş için. Sanırım o zaman başladı sinema tutkusu. Çok hoşuma gidi-yordu. İnsanlar geliyordu, **Yılmaz Güney'in Çirkin Kral** olduğu zamanlar, **Emel Sayın, Türkan Şoray**, pardon, Türkan Şoray yoktu, o daha ufak bir kız çocuğuydu o zamanlar, sinemaya henüz kullanılmıştı! Ama **Fatma Girik, Cüneyt Arkın, Filiz Akın, Hülya Koçyiğit...** Onlar beni hatırlıyorlar mıdır bilmiyorum ama benim için çok eğlenceliydi. Yedi sekiz yaşlarımdaydım. Sadece yazları, ve her yaz yedi sekiz film çekiliyordu evde. Yumur-cak, Sezercik vardı. Çocuk oyuncu tuhaf gelirdi bana. Çocuk, ama işi var. Çocuklar, bizim evde çalışıyorlardı yani. Ben ise çok eğleniyordum.

Galatasaray Lisesi'ne

ben daha yeni girmiştim. O zaman da bu Galatasaraylılar pek ukala olur ya. Fransa'dan misafir öğrenciler getirmişler, bok var san-ki. Bunları Galatasaray'dan birtakım ailele-re dağıtıyorlar. Bizim aileye de biri geldi. İki hafta kalıp gidecek. Nadine diye bir kızdı, hiç unutmuyorum. Kızın da Fransız bir sevgilisi var. Benden çok daha büyük. Tabii an-nem babam, Nadine oğlumuzla Fransızca konuşacak da, oğlumuzun Fransızcası ilerleyecek diye bekliyorlar. Halbuki Nadine on dört-on beş yaşında ve tek derdi çocuğa verip kurtulmak. Yalının birtakım odalarında annem sürekli sin-nir içerisinde Nadine'i kovalıyor. Ha-ni Nadine'in namusu bir anda Galata-saray camiasından sorulur oldu. Neyse bu Nadine'le benim pozlarım var, ya Hayat dergisinde ya da Ses dergisinde. Küçük Kutluğ Fransız mi-safiri Nadine'e Türk kültürünü anlatır-ken, Küçük Kutluğ Nadine'le çam ağa-cının altında, Küçük Kutluğ misafiriyle şöminenin önünde vs. gibi altyazılarla yay-ınlandı bu fotoğraflar. Dergi böyle bir ko-nu yapmış. İşte o fotoğraflardaki yalı, şimdi Lacivert diye bir restoran kiriliyor annem-den orasını. [2]

Yarılan Ruh Dikiş Tutmaz

ALTAY ÖKTEM

İnsan yazarken yaşlanır mı; oluyor işte! Düşüncelerimi biriyle paylaşmak yıpratıyor beni. Ruhum darbe alıyor, zede-leniyor. Oysa iyi biliyorum ki, bu kuru ka-labalığa söylenecek bir tek şey yok. Pay-laşmak, acı çekmenin kıbar bir dille ifade edilmiş şekli, o kadar. Kimse kimseyle bir şey paylaşmaz, herkes kendini bir başkasına yansıtır, kendini kanıtlamak için bir başkasını kullanır. "Ben, bir baş-kasıdır" demek yanlış; bir başkası, benim kendimi ifade etme aracımdır diyebiliriz ancak...

Bu söylediklerimin sanatsal ya da bi-limsel bir değeri yok elbette. İçimi dökü-yorum, o kadar. İç dökme tehlikelidir. Döken için olduğu kadar, dökülen için de tehlikelidir. İnsan bu, içinden ne çıka-cağı belli olmaz. Tehlikeli düşünceler mi, böbrek kisti mi, şöyle yumuşak kıvamlı bir dalak mı, kan mı, kusmuk mu? O yüz-den içini dökmeye yanaşmıyor kimse. Sahte ve çirkin olmayı tercih ediyorlar. O yüzden yazarken yaşlanıyor insan.

Biri karşına geçip de içini dökmeye başladı mı, kıyamet yaklaştı demektir. Alistığın o uyduruk, sahte insanlar; haya-tın içlerine tıka basa doldurduğu zehri kusmaya başlarlar. İnsanların birbirlerine oynadıkları oyun sona erer aniden. Artık üstün başın içten gelen pıhtılaşmış şeyle-re bulanır!

Söyledim ya, sanatsal ya da bilimsel bir değeri yok bunların. Bilimsel olsa ku-ru, ruhsuz bir anlatım olurdu en azından. Örnek vereyim: "Çocuklardaki psikiyat-rik bozuklukların ilaçla tedavisi 1937'de Charles Bradley'in klinik çalışmalarıyla başlamıştır." Sözlüklere madde uyduran-ların "bilimsel bilgi" dedikleri bu işte!

Peki Bradley denen adam niye ilaç vermiş ki çocuklara? Bunun yanıtını bul-mak için yeni bir bilimsel bilgiye başvur-mamız gerek; "agresif, denetlenemeyen ve gürültücü çocukların, tedavi sonrası sakın ve denetlenebilir olduğu görül-müştür."

Bradley, 1937'de keşfetmiş ağacın yaşken eğileceğini. Gürültü çıkarmasın-lar, sakın sakın otursunlar, yani sustalı maymuna dönsünler diye çocuklara hapi yutturmuş. En önemlisi de, büyüyünce rahat denetleyelim, tüm hareketlerini, hatta düşüncelerini kontrol altında tuta-lım diye, daha bebekken denetlenebilir hale getirmişler. Şimdiden denetleyelim ki, büyüyünce başımıza iş açmasınlar...

Bilim, iktidarın at koşturduğu alandır. Meydanı boş bulanların piknik alanıdır bi-lim. Ama iktidarın son teknolojiyle üret-tiği tanklar bile Irak çölleriyle saplanıp kaldıktan sonra, en modern kazanlarda, el değmeden hazırlanan haplar çocuğun sakinleşmesinde, denetlenebilir hale gel-mesinde yetersiz kalırsa, buna şaşırma-mak gerekir.

İktidar sahipleri, insan vücudunu iyi tanısalar, kendilerine bu kadar güven-mezlerdi. Bir anlamda ülkeler de organ-lara benzer. Doğarlar, büyürler, genişlerler, etrafa yayılır, zenginleşirler. Sonra büyüme ve gelişme durur, her şey tersi-ne döner. Yaşlanan organizma yavaşlar, zayıflar... Gençliğinde efsaneler yaratana-lar, uçanı kaçanı yatağa atarak ün salanlar bile torunlarına anılarını anlatan emekli zampara dedelere dönüşürler zamanla. Çünkü insan yaşlandıkça iktidar organla-rının açısı daralır. Yani geniş açı dik açiya, dik açı da eğik açiya dönüşür. Sonunda açı falan kalmaz, hücreler büzüşür, doku-lar pörsür, organlar sarkar...

Her türlü iktidarın sonu, kesin ikti-darsızlıktır!

İşte haplardan falan etkilenmeyen, hayatı güzelleştiren o uslanmaz, denetle-nemez çocuklar da bu açı farkından do-ğarlar, etrafa yayılırlar.

Bir bilimsel bilgi de ben vereyim, bi zahmet o kallavi tıp kitaplarına not edi-versinler; ilaçla falan ruhu kontrol altına alamazsınız. Yarılan ruh dikiş tutmaz! [2]

Ey Hakim-i Reş!.. Ey Cemal!.. “Kime Anlatacaksın Velâkin!.. ya da Habur, Ey Habur!..

IHSAN TEVFIK

Haburla Dertleşme

“Gelince kendime dedim ki; / Habur! Ey Habur! / Terk edilmenin acısı nedir bilir misin? / Bilir misin insan ızdırabı nedir? / Taşa, ağaca benzemez, / Buna her yürek dayanmaz, / Acı, çok acı! / Bizi de sürüklemekte bir nehir; / Senin sürüklediğin gibi taşı ağacı. / Habur! Ey Habur! / Benim acıklı halimin yanında, / Feryadın sözü mü olur, / Derdimi anlasan eğer şu anda, / Akışın durur. / Dağ taş ağlar benim macerama! / Bir gün gelecek, / O da pişman olacak ya, / İş işten geçecek. / Ben yalnız halimi ona anlatamadım / Dillere düştü adım / Habur! Ey Habur! / İçimden şu kalbi sök götür bari, n’olur...”

40’lı yıllarda Beytüşşebap’ta ve Anadolu’nun daha birçok yerinde yargıçlık yapan Hakim-i Reş, şair Cemal Kırca böyle diyordu 1 Aralık 1951’de Kaynak dergisinin 48. sayısında. (Kaynak dergisini Avni Dökmeci çıkarırdı.)

Habur’un bu yanından seslenişe, Hezil (kimi yerel söyleyişe göre ‘Hizil’) çayının öte yakasındaki hayal sevgili şiirsel bir cevap verir. “Hizilo ciya harabo tü lezini?” (Ey Hizil neye dönüp duruyorsun, kendini harap ediyorsun?) diye Hizil çayına sorular sorar. Şöyledir o hayal (?) köylü kızının söylediği şiirsel metin: “Bahar oldu, dışarı çıkmak zamanı geldi...”

Hizil’in kenarına gittim / Bak-tım Hizil coşmuş kabarmış / İri iri taşları, ağaçları sürükleyip götürüyordu / Dedim ki: Hizil, ey Hizil neye böyle / Et-rafını söküp yıkıyorsun? / Dedim ki: Hizil, ey Hizil / Sen bu dalgalarınla, sellerinle / Daha yedi misli kabarmış, coşmuş olsan da Beni harap eden bu dert kadar Asla tehlikeli, hükümlü olamazsın”

Bize bilmem hangi kitadaki hangi nehrin, suyun özelliğini öğretirlerdi. Bilmem, yurdum insanlarından kaçta kaç Habur ve Hezil çaylarını bilir. (Şimdilerde savaş gürültülerinden ve askeri araçların yığınak yaptığı Habur sınır kapısındaki Habur’u hatırlayacaklardır sanırım) Güneydoğu bölgemizde olduklarını bildiğim bu iki suyu ansiklopedilerden daha ayrıntılı araştırdığımda; Güneydoğu Torosların Hakkari dağları kesiminde doğan Küçük Habur’un yaklaşık 200 km. Irak topraklarına geçtiğini daha sonra kenar kıvrımların doğrultusunu izleyerek batıya döndüğünü, Zaho’nun batısında sağdan Hezil suyunu alarak Türkiye - Irak sınırını oluşturduğunu ve Dicle’ye kavuştuğunu öğrenmiş oldum. Büyük Habur ise Güneydoğu Anadolu’da doğmakla birlikte büyük bölümü Suriye’de kalan bir sudur ki; o da El Besire’de Fırat’a kavuşuyor.

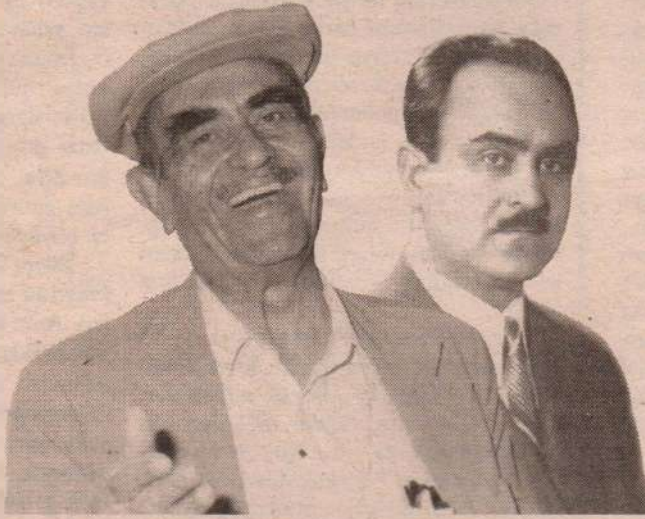
Anlaşıyor ki Cemal Kırca’nın Habur’u, Küçük Habur; çünkü karşı ses Hezil suyunun ötesinden gelir, suların ve za-

manın köpüğüne sarılır gider.

Cemal Kırca böyle dertleşiyordu Habur’la. 40’lı yılların sonunda içini döküyordu o köpüklü sulara. Biz şimdi nasıl dertleşelim! İçten içe kaynayan, çağlayan Habur mudur, yoksa Zaho’nun ötesinde Bağdat’a kadar uzanan derdi bitmeyen coğrafya mı? Motor seslerinden, uçak gürültülerinden Habur’u, Hezil’i duyabilir misiniz?

“Bizi de sürüklemekte bir nehir / Senin sürüklediğin gibi taşı, ağacı.” diyordu 50’li yılların başında şair ve taşlarla ağaçlarla birlikte ruhunun sürüklenişinden söz ediyordu. Şimdilerde o nehir, o kapı bizi nereye sürüklüyor. Taşı, ağacı değil; insanımızı nereye sürüklüyor?

Turgut Uyar, önce Papirüs dergisinde hakkında yazı yayımlayıp daha sonra da “Bir Şiirden” adlı inceleme kitabına aldığı şair Cemal Kırca’yı incelemeye şu sözlerle başlar.

“Cemal Kırca’nın bu şiirini (Bir Yere Varmış ki Yolumuz) birçok kimse bilmeyen Oktay Rifat’ın nedense kitaplarına almadığı o güzel ‘Güvercin’ şiiri gibi. Bilmemekte haklıdır da herkes... şiirlerini bir kitapta toplamamış.” Uyar, daha sonra adı geçen şiiri Nâzım’ın şiiriyle karşılaştırarak “şiirindeki kusursuz yapı, dramatik gelişme ve yalınlık Nâzım sağlamlığında.” der. Aynı şiirden, şairinin ismini vermeden Salih Birsal de “Şiirin İlkeleri”nde söz eder.

Galiba Uyar gibi, benzer bir giriş ben de yapmalıyım. Cemal Kırca’nın “Habur’la Dertleşme” şiirini de -diğer şiirleri gibi- çoğu kimse hatırlamaz. Turgut Uyar’ın da belirlediği gibi hem şiirlerinin bir kitapta toplanamamasından, hem de Cemal Kırca’nın az şiir yayımlayan bir insan oluşundan kaynaklanır bu.

Kırca’nın şiirleri başlıca Varlık, Kaynak, Yeni Adam, Başkent Ankara, Şadırvan, Ulus, Türk Dili, Kemalist Ülkü, Defne gibi yayın organlarında kalır. Son yıllardaki çalışmalarını da yaşamını sürdürdüğü Giresun’daki Yeşil Giresun gazetesinde yayımlar. 1995’te Ankara’da öler şair, Giresun’da toprağa verilir.

İlk şiirini 1942’de Varlık dergisinde (Mevsimden Kalan) yayımlayan Cemal Kırca, yıllarca Anadolu’nun uçra ilçelerinde yargıçlık yapar. Özellikle Beytüşşebap’ta rüşvet, irtikap gibi suçlarla mücadele eder. Suçluları içeri atar. Fakat nüfuzunu kullananların etkisiyle açığa alınır bir müddet. 15 aydan fazla bir süreçten sonra yine mahkeme kararıyla görevine iade edilir, bu kez Van’ın Gürpınar ilçesine Sulh Hakimi olarak tayin olur.

Yaşar Kemal ustayla kısa bir süre önce yapmış olduğumuz telefon görüşmesinde; bu değerli Anadolu aydınlanmacısının şiirlerini dergilerden, gazetelerden topladığını, mektuplarına ve hakkında yazılanlara yer vereceğini söyleyip, onu tanıyanlarla da söyleşiler yaptığını, Cemal Kırca’yı tanıyıp tanımadığını sordum.

Usta yazar, “Nasıl tanımam! Siirtliler ona esmer çehresinden dolayı ‘kara hakim’ anlamında ‘Hakim-i Reş’ derlerdi.

Yakışıklı, esmer çehreli bir insandı.” dedi. Hatta Ankara’da bir müddet Yargıtay’da çalıştığından, mert, cesur tutumundan söz etti. Çalıştığı yerlerdeki insanların onu sevdiğini söyledi.

23 Haziran 1983’te Cumhuriyet’teki bir yazısında Mehmed Kemal ondan şöyle söz eder: “1940’lı yıllarda Anadolu’ya gitmek de, gidip görmek de büyük bir sorundu. Cemal Kırca’nın ömrü hep Anadolu’da geçtiğinden ona biraz da gıpta ederek bakardık.”

Değerli romancı Mahmut Makal da kendileriyle Ankara’da yaptığımız bir söyleşide Cemal Kırca’nın Hakim-i Reş olarak Doğu’da çok ünlendiğini

söylemişti. Cemal Kırca’nın Doğu’daki mücadelesiyle ilgili olarak da: “Cemal Kırca zaten halkı seven, dürüst, eğilmez bükülmez, ağır bir insan, sonradan tanıdım hep öyle.” diyerek onun mücadelecilik, kararlı kişiliğine dikkat çeker.

Yine Sayın Makal, “...Cemal Kırca’nın şiirleri, bizim gibi köyden yetişen, şiiri, yazıyı seven, halkın içinden gelen, halkı düşünen, halkın sorunlarıyla iç içe olan insanları sarıyordu.” diyerek onun şiirlerine bakışını ortaya koymuştur. Hatta “Yıllar sonra hafızamı bir yoklayayım” diyerek onun “Kime Anlatacaksın Velâkin” adlı şiirini ezbere okudu.

Bu şiir, Varlık dergisinin 1 Aralık 1948 tarihli 341. sayısında Mahmut Makal’ın “Köy Öğretmeninin Notları” ile aynı sayfada yayımlanmış. İşte o kısa, vurucu, Anadolu gibi çıplak şiir: “Tüten baca / Öten horoz / Havlayan köpek / Demek isterler ki zaman zaman / Burda da yaşayanlar var / Burda da / Kime anlatacaksın velâkin / Kuş uçmaz / Kervan geçmez”

Evet, Sayın Hakim-i Reş’im haklısın; kime, neyi anlatacaksın velâkin!..

Sene: 2003, Yer: yine Habur. [2]

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

herkesin bir ölçüsü var...

ben şahsen
herkesle
samimi olmam,
enseye tokat
atmam.

günlük içeceklerimden biri eksik olsun, uyumam.

maç seyrederken beyin eğzersizi yaparım.

tansiyon aletini hiç ayırmam yanımdan.

bu ölçülü halime rağmen hiç bi iştâ dikiş tutturamam.

alışverişten sonra aldıklarımı birde ben tartarım.

ayrıca fincanı ağzına kadar doldurmam.

ayda bir kez ağlarım, üç kere bağırırım.

yatmadan önce ayarlarımı gözden geçiririm.

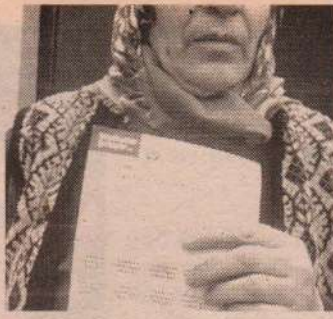

biliyorum, var bi yamukluk!

TANÇEMAL

Sörrrrff Bee

24 Ocak 1942'de Türkiye Radyoları'nın saat 13.00 bültende Başbakanlığın açıklaması okundu. Emniyet mensupları ve mahalle bekçileri, semtlerindeki fırın, bakkal ve lokantaları tek tek dolaşarak, "Ekmek satışları yasak! İmal edilecek ekmek satılmayacak. Her fırın sahibi ve bakkal, un stoklarıyla, üretilmiş veya üretilecek mamülleri yarın sabah saat 9'a kadar kaymakamlıklara bildirecek.

Beyanname dışında satış yapanlar Milli Koruma Mahkemesi'ne sevk edileceklerdir..." yazılı bildiriye imza karşılığı dağıttı. Halk, muhtarlıklardan aldıkları ikamet belgelerleriyle Nahiye Müdürlüklerinin, kaymakamlıkların yolunu tuttu. Herkes ekmek karnesi almak zorundaydı. Büyüklere 250, iki-on beş yaşlarındaki küçüklere de 125 gram ekmek verilmeye başlandı, karneyle.

Aradan 61 yıl geçti. Yine savaş var. Türkiye bu savaşın 'içinde' değil ama, yine yoksul ve yoksullaşmaya devam ediyor. Halk ekmek büfelerinin önü bu yoksulluk dramlarını betimlemek için birebir. Anlaşıyor ki hiçbir şey değişmemiş. Yine ellerinde 'ekmek karnesi' ekmek alabilmenin telaşında insanlar. Şimdiki karne de 1940'lı yılların karnesiyle neredeyse tıpatıp aynı.

Eskinin üzerinde 'İstanbul Belediyesi Umumi' yazıyordu. Şimdikiyse 'İstanbul Büyükşehir Belediyesi'. Ona karne deniyordu, buna ise 'ekmek kuponu' adı takılmış. Bir karnede 26-27 pul var. Bir pulla 4 ekmek bedava alınıyor. Pazar günleri hariç diğer tüm günlerde alabiliyorsunuz ekmeği bu karneyle. Tarihin kötü bir cilvesi olmalı bu. Bu kadar mı aynı olur hayat?

Bu Kadar mı Aynı Olur Hayat

Ayten Turan:

"Çocuklarım Pek İştahlı Değil"

Günde 2 bini aşkın ekmeğin satıldığı Gazi'deki büfeye gelenlerin çoğu kadın. Bunlardan biri de Ayten Turan. Eşi çalışmadığı için Kasım ayında kömür ve yiyecek yardımı istemiş belediyeden. Onun yerine 3 aylık 'ekmek karnesi' gönderilmiş. Onun da eşi konfeksiyonda asgari ücrete çalışıyor. Turan, "150 milyon kira veriyoruz. Kalanıyla geçinmeye çalışıyoruz. Günde 4 ekmek alıyorum. Benim çocuklarım pek iştahlı değil. O yüzden yetiyor" diyor.

Asiye Aslan:

"Evimi Görseniz Acırsınız"

Asiye Aslan, 40 milyona gecekonduda oturuyor. Oğlu özürü. Etraftan yapılan yardımlarla geçiniyor. "Ben de bu durumdan rahatsızım. Dört kişi yaşıyoruz. Eşim yeni işe girdi, 190 milyon para veriyorlar. Bir gelip görün evimi de nasıl geçindiğimi görün. Günde 4 ekmek alıyorum ama yetmiyor. Parayla da 4 tane daha alıyorum. Erzak geliyor yardımla. Evimi görseniz çok acırsınız. Artık söyleyecek söz yok" derken kaygılı olduğunu gizlemiyor: "Durumumuz nasıl düzelecek? Hiç umut yok ki. Umudumuz Allah."

'Ekmek karnesi tamam ya
Kömür beyanamesi de verilmiş
Düşünme artık parasızlığı
Düşünme yapacağın yapıyı
El tutar, ömür yeter
Yarına Allah kerim
Dayan hovarda gönülüm
Orhan Veli

Ekmek Kuponu Almak İçin Altı Kalem İş

1 - Önce fakirlik belgelenir. 2 - Mahalle muhtarına gidilir. 3 - 'Fakirlik belgesi' alınır. 4 - Belediyein Beyaz Masa'sına başvurulur. 5 - Başvurunuz değerlendirmeye alınır. 6 - Kabul edilir veya edilmez. Edilirse üç aylık olarak ekmek kuponlarınız size teslim edilir.

Telli ve Aysel Fidan:

"Kimseye Ne Kızgınlım, Ne de Kırgın"

Vızır vızır işleyen yolun kaldırımından, naylon ayakkabıları, elinde poşetiyle büfeye yaklaşan Telli Fidan, 8 ekmek siparişi verdikten sonra bir kağıda özenle sardığı karnesini çıkarıyor. Dikkatlice kesiyor o günün tarihi üzerinde yazılı olan 'pul'u. 4 ekmek 'karne'yle, 4 ekmek de parayla. "Dulum ben, aylığım yok. Çocuklarım hepsi kiracı. 2 çocuğumla birlikte gecekonduda yaşıyoruz. Oğlum hasta. Kızım konfeksiyonda çalışıyor asgari ücretle. Günde 4 ekmek alıyoruz. Kömür ve yiyecek için başvurmuştum belediyeye. Ama onlar kupon gönderdiler. Saat 10.00 gibi geliyorum büfeden alıyorum 4 ekmeğimi." 4 ekmek yetiyormuş bazen. Zaten karın ekmekle doyuruluyormuş evde. Kimseye kızgın değil Telli Fidan, kırgın da. Umudu var mı peki Telli Fidan'ın? "Valla, memleketin durumu benim suçum değil ama kimseye kızmıyorum. Umudum var ki yaşıyorum." Telli Fidan'ın ardından gelini Aysel Fidan ise 8 ekmek alıp dolduruyor poşete. Onun da karnesi var. 9 aylık çocuğunu evde bırakmış, çabucak dönmesi gerek. Kısa bir süre öncesine kadar işsizmiş eşi. Şimdi konfeksiyonda iş bulmuş, asgari ücretle çalışıyor. O da yeni almış 'kupon'u. "İyi ki bu da var" diyor.

İnternete girdiğimde ilk olarak google'ın arama motorunda "şöhret kontrolü" yaparım. Yani, kendi ismimi yazıp hakımda herhangi bir web sayfasında yeni bir şey çıkıp çıkmadığını kontrol ederim. Sonra, Ekşi Sözlük sitesine girerim.

Karşıma zebellah'ın savaş karşıtlığı hakkındaki yazısı çıkıyor. Klişeleşmiş savaş karşıtlığı ile acımasızca dalga geçen ama savaş taraftarlığı da yapmayan tavrı çok hoşuma gidiyor. Zebellah'ın yazısında müthiş bir içtenlik var. "Sistemkarşıtı, hümanist genç" prototipinin de, "liberal, Özalıcı, Amerikancı genç" prototipinin de dışında, özgün bir eleştirel ve alaycı duruşu var. Belki "sol-liberal" olarak adlandırılabilir bir tavır bu, ama kastettiğim şey, klasik anlamda bir sol-liberallik değil. Daha genç, daha modern, daha sıcak bir şey. Çok zekice bir şey. "Keşke bu tarz gençlere gazetelerde köşeler verilse, bu tür yazıları gazetelerde köşe yazısı olarak yazabilseler" diyorum içimden.

Sonra, dünyanın çeşitli yerlerindeki gençlerin popüler kültür ve müzik hakkında yazdıkları "amatör" yazıları tarıyorum. Özellikle de, sadece popüler kültür analizi yapmakla yetinmeyen, yazarın ruh halini ve yaşamını da yansıtan yazılar ararım.

Grunge'in çağın ruhunu yakaladığını, ama grunge dalgası bittikten sonra yerine yeni bir şey gelmediğini anlatan, grunge'tan sonra doğan müzik akımlarını acımasızca eleştiren uzun bir makale çok ilgimi çekiyor. Makalenin yazarı olan Amerikalı genç, artık müzikte politik ve kültürel bir şey yakalamaktan umudu kesme eğilimine girmiş. "Belki de müzik sadece dansetmek, şarkı söylemek ve keyif almak içindir. Politikanın ve kültürün yeri ise insanların zihinleri, kalpleri, kitaplar ve belgesellerdir" diyor. Günümüzün gençlik altkültürlerinin ve müzik akımlarının boşluğundan ve yapaylığından bıkmış. Alternatif rocktan da, rapcore'dan da, hippilerden de nefret ediyor, hepsine zekice birer eleştiri getiriyor. "Bu yıllar benim gibi insanlara uygun yıllar değil" diyor ve grunge yıllarının atmosferini özleyiyor. Grunge'ı, günümüzde baskın olan altkültür ve müzik akımlarından daha içerikli bulmasına rağmen, grunge'a karşı da mesafeli ve sorgulayıcı bir tavrı var ama. Yazarın çok yalnız ve depresif bir ruh hali var, bu halini çok tatlı buluyorum. Adeta bir Amerikan Killanan Adam'ı.

Ucuz bir sistemkarşıtlığını pazarlayan ve peşin hükümlü bir şekilde altkültür, marjinalite ve kaos taraftarlığı yapan fanzinlerden çok farklı. Ama, ciddi dergilerde yayınlanan ciddi, ölçülü ve biraz yapay popüler kültür analizlerinden de aynı ölçüde farklı. "Geleceğin popüler kültür yazıları belki de bu tarzda olacak" diyorum içimden. ☐

REŞAT ÇALIŞLAR

TAKLİTLERİMİZDEN SAKININIZ ☐

Radikal, uçarı, dik tavırlarıyla her zaman dikkatleri üzerine toplayan Umay Umay'ı en son, 1996 yılında Naylon adlı albümüyle dinlemiştik. Geçtiğimiz aylarda Ağzı Bozuk Aşk Mektubu adlı albümüyle yedi yıllık suskunluğuna son veren Umay, tavrından ve enerjisinden çok fazla bir şey kaybetmemiş. Değişik vokali, ilginç şarkı sözleriyle Umay Umay, çok şey anlatıyor dinleyene. O halde susalım ve dinleyelim.

Cam Kırıkları

En başından başlayalım konuşmaya, mesela Trabzon'dan. On yedi yaşında evlenmişsin.

-Unuttuğum şeyler bunlar. Yeni şeyleri seviyorum, yeni diller, yeni konular... Pa-pağan gibi aynı şeyleri anlatmak istemiyorum. İşin açıkçası on yedi yaşına şimdi dönmek istemiyorum.

O zaman aşktan bahsedelim.

-Bahsetmeyelim ya, yapayalnızım... Onu yaşayıp geçmek lazım.

Neden Ağzı Bozuk Aşk Mektubu?

-Bozuk olmayı yazmadığım için.

Cam kırıkları üzerinde yürümek?

-Sevişmek. Son albümümde edebi bir dil kullandım. Elbette camları kırıp üzerinde sevişmedim.

Yani Altay Öktem'in bir dizesindeki gibi araya jilet koyup sevişmedin!!!

-Evet, koymadım. Belki jiletli anlarım olmuştur. Şiddet dozu fazla şeyler de yaşadım. Ama sevişmek sadece seks de değil. Bunlara cevap vermek çok zor. Onlar benim yarattığım dil dünyam. Hayal gücüm, derin sızılarım...

"Ağzı Bozuk Aşk Mektubu"nda farklı tarzları bir arada denemişsin. Hiphop...

-Öyle diyenler var, ama kesinlikle değil. Ben mahalle tekerlemesi yaptım. Kırk yıllık taşlama sanatına ancak biz hiphop deriz sanırım. Hiphop yapayım diye de bir takıntım yok. Elimizde müzik kartları vardı, onların içinden hangisini sevmişsem kullandım. Çünkü ben müzik bilmem. Bilsem, burada hiphop, burada fussion, burada caz yaptım diyeceğim. Ben ne yaptığımı ancak bitirdikten sonra anlıyorum. Bu yüzden her yaptığım, müzikten çok bana; yirtik eteklerime benziyor ikimizi de tatmin edecek bir cevabım yok yani. Ben ses ve müzik tavrıyım, bir şarkıcı değilim.

Bu albümün kayıtlarında mikşaj yapılmamış gibi. Sesler çok tiz ve cızırtılı. Sonradan öğrendim ki bunu bile-rek yapmışsın.

-Mikşaj, mastering yapmadan bir cd'yi bastırma olanağınız yok. Olur mu öyle şey. Bu konuda şarkıları yaparken de, yaptıktan sonra da çok eleştiri aldım. Radiohead veya dışarıdan bir müzisyen her türlü sapkınlığı, yanlış yapıtığında alkış tutuyorsunuz, ama Türkiyeli bir kadın yapınca çok tiz olmaya başlıyorsunuz. Her şeyi bilerek yaptım - bozdu. Ben rahat vaatkar bir koltuk takımı değilim.

İyi de, bütün albüme yaymışsın bunu.

-Hayır bu bizim ülke kompleksimiz. Kendimizi yaratıcı görmüyoruz. Sanatçı olsun, eleştirmen, gazeteci, dinleyici... hepsi böyle. Yıkanmamız için önce kafamıza birinin sığması gerekiyor, o zaman ne olduğunu anlayabiliyoruz. Bu ülkede ne kadar yaratıcıysan, o kadar anlaşılmasız oluyorsun. Benim albümümü insanlar Fransa'da kullaklarını açarak dinliyor. Türkiye'den "böy-

le bir karı çıkar mı" demiyorlar. Çok ödle-giz, kendine has olandan korkuyoruz.. Kendimizden nefret ediyoruz. Nefrete alışkın bir bünyeye sahibim. Benden nefret edenler var, ben de onlardan nefret ediyorum. Karşılıklı gıcık olma durumu. Ay benden nefret edenleri de seviyorum diyememem, aksine üstlerine işemek istiyorum.

Nelerden nefret ediyorsun?

-Belli birileri yok. Nefret etmem gereken her şeyden, hiç tereddüt etmeden nefret ediyorum. Benim hayatımda ne müzik, ne de edebiyat camiasında yakın olduğum hiçbir aile, grup, ay, dayı göremezsin. Bir de hepsi aşağı yukarı yakın arkadaşlarımdır haa. Beni anlamayanlardan nefret ediyorum.

KALBI KIRMIZI OLMAYANLAR-DAN...

Bu anlamda ben-den de nefret ediyorsun?

-Beni anlamayıp, dinlemeden eleştiren biri olarak evet, senden de hoşlanmıyorum. Ama buluşabileceğimiz mutlaka başka yerler var. Çünkü hayat o kadar fakir değil. Bir albümün bana göre yanlış eleştirilmesiyle kapanacak kadar fakir, sakil değil. Ama bir mesele bulamazsak karşılıklı nefret ederiz, en zından ben senden ederim.

Nefretin bence mahsuru yok. Konu-ya dönersek, bir albümde farklı arayışlara girmek adına bazı şarkıları bozabilir, ya da seslerini ayırmayabilirsin. Ama bunu albümün tamamında denemeye kalktığında, karındaki dinleyicinin seni anlama şansı azalıyor. O zaman diyorsun ki bu çok kötü, amatörce bir kayıt.

-Ama bu ne vahim durumdur ki, bir müzisyenle müzik yazarı bunu telefonda bile konuşmıyorlar. Karşımdaki dinleyiciye göre, ya da onun terbiye edilmiş kulağı için müzik yapmadığım çok kesin. Dinleyiciye terbiye borcum yok. Terbiyelileri dinlesinler.

Kendine yönelik öfke veya şiddet var mı?

-Benim çok neşeli durumlarımda da kendime yönelik öfkelerim vardır. Ama kendimi kesmiyorum, ya da bir yerden çıkıp atlayacağım diye tehdit de etmiyorum. Kızgınlığım! Öfkesi, kızgınlığı silinmiş, tedavi edilmiş yaratıcılıktan tat almıyorum. Ev hanımı şairlerden, yazarlardan da tat almam.

Benim için sanatın karşılığı; ahlak ve öfke-dir. Bu nedenle öfkesiz olmam mümkün değil. Eğer hayat karşısında rahatlamış bir hanım evladiysan mutlaka götün tekisindir. Çünkü hayatın kendisi yanlış ve rahatsız.

Ya aşk...

-Hayattaki her şey gibi aşkı da tek boyutlu tarif edemeyiz. Aşk benim için aşağısı ve yukarısı olan bir oyun. Aşağı ve yukarısı arasında kim nereye takılırsa öyle oynuyorum. Ahlaksızsa ondan ahlaksızım, şehvetliyse ondan şehvetliyim. Aseksüel-se ondan daha çok aseksüelim. Aşka şudur budur diyemem. Korkarım! Benim malzemem aşktır.

Bu şarkılarında yoğun bir şekilde hissediliyor zaten.

-Sanatla uğraşıyorsan aşk doğal olarak yaptıklarına yansıyor. Bazen severek dinlediğim müzisyenler "y r" lafından sıkıldık artık diyorlar. Niye sıkılacaksınız bu laftan, "yar"ı kötü söyleyenden sıkılacaksınız. "Yar"dan sıkılınır mı ya! Asıl ben, bu c hil konuşmalardan sıkılıyorum. O zaman git kendini pencereden aşağıya at. Demek ki kimse sevmiyor seni. Ya da yatakta tatmin olamıyorsun. Aşk dünyanın her yerinde arabesk. Nijerya'da böyle, Amerika'da da böyle. Aşksa arabesk. Ötesi ilişki, beraberlik, tavşan boku, DNA birleşimi, uyum, kimya... aşk öyle bir şey değil ya. Aşk dünyanın her yerinde çok sert, çok derin, çok acımasız, çok naif ve arabesk. En büyük Hollywood filmlerine bak, sanki Müslüm abim için, Türkan Şoray için yazılmış. Öldülerden, bittimlerden sıkılan sanatçı önce kendi "yar kompleksi"ni yargılasın.

Saçların maviydi bir zamanlar...

-Televizyona çıkarken ya da bir albümlük kullanmadım o saçları. Ben Türki-

yeli bir kadını. Anadolu'nun her şeyinden çok etkileniyorum. Ben Kurt Cobain'in, Jim Morrison'un uyuzunu kaşıyamam. Onlar var ve çok güzeller. Brooklyn mahallesinin acısı ile Akçaabat'ın, Beyoğlu'nun acısı çok farklı. Kendi uyuzumu kaşımak istiyorum. Benim uyuzumda, "yar" var. Bağıra bağıra vay demek, ah demek, ooff demek istiyorum. Onun bunun grubuna, şunun bunun vokaline benzeyenleri hazmedemiyorum. Yıllar önceki mavi saçlı fotoğraflarımı koy, bugün bile benzeyeni bulamazsın. Bende kimsede görmediğin şeyleri önceden, ortalığa düşmeden görürsün. İki yıldır 18. yüzyıl kıyafetleri ile dolaşıyorum. Şimdi millet yeni yeni kabarmaya başladı.. Ne sesimi, ne müziğimi, ne de ruhumu kimseye benzetemezsin. Çünkü kendi yüzümü kaşıyorum. Şiirlerim de kimsenin şiirine benzemez. Edebiyatçılar yazdıklarını çok şaşırtıcı buluyorlar. Bana ne şair diyebilirler, ne müzisyen, ne de yazar. Çünkü bağımsızım. Bununla övünüyorum muyum? Hayır! Hatta sık sık acısını çekiyorum.

Yani bir yere konulamadın...

-Eğer okçu olmak istiyorsan çalışırken ve ok atmaya gittiğinde oku ve yayı unuta-

caksın. Yani unutarak fırlatacağın okunu. Müzik yaparken de müziği unutuyorum. O yüzden sana müziği bilmiyorum dedim. Benim müziğim göz altlarımdır.

Hayranlarınla aran çok iyiymiş.

-Evet, hayranlarım demekten artık utanmıyorum. Onlarla aramda korkunç bir aşk var. Onların duvarlarına astığı değil, yastıklarının altına saklayıp uyuduğu starlarıyım.

Sen kendini star olarak görüyor musun?

-Yazarken ve öpüşürken...

Yani öpüşme ve yazma durumlarında kendini zirvede mi hissediyorsun, yoksa en iyisi ben miyim diyorsun?

-En güzel ben öpüşürüm, en güzel ben yazarım, bu konuda tevazu göstermem.

Sürekli oyun oynuyorsun.

-Evet, canım istediğimde rol de kesiyorum, bu rollerin içinde en bayağı olanı da oynayabiliyorum. En berbat senaryoları da yazabilirim. Kendi oyunlarımın dışında ıvır zıvır oyunları da oynarım. Çünkü insanım. Her türlü handikaba düşme, her türlü yalanı söyleme hakkım var. Bütün bu rezil haklarımı -diğer haklarım gibi- kullanıyorum. Rezaletten korkmam. Orosu numarası yapıp ev hanımları gibi yaşayanlardan korkarım.

Söyleminde seksapalite çok var. Bunu günlük yaşamında da, örneğin telefonda "alo" deyişinde bile kullanıyorsun.

-Evet, herkesle aramda o duruş var. O vurgu, o şımarık ve uslanmaz his yaşamımda hep oldu. Annemin bacaklarını gülsuyu ile ovuyorum. Annemle de aramızda böyle bir ilişki var mı acaba?

Sekse bu kadar takılmanın ardında başka bir şeyler var mı? Tatmin olamıyor musun?

-Olabilir, bir psikolog baba şefkati eksikliği olarak yorumladı bu durumu. Ama babamı anlatmak istemiyorum. Kimsenin ilgileneneğini de sanmıyorum.

Cesaret...

-Bu günlerde en cesur şeyin sessizlik olduğunu düşünüyorum. Çok konuştum Deniz, izin verirsen susabilir miyim? ☺

Yngwie Malmsteen Çok Yakınıımızda!

Neo - klasik rock müziğin öncüsü sayılan önemli gitaristlerinden Malmsteen, klasik müzik konusundaki birikimi ile de ün yapmış bir isim. Bestelerinde klasik müzikle, rock'ı birleştiren Malmsteen dinleyicide hem dinginlik hem de hız duygusunu yaşıyor. Bu iki ayrı duygunun sahnede çarpıştığını görmeye isteyenlere Malmsteen, 18 Nisan Ankara Saklıkent, 19 Nisan da ise Bostancı Gösteri Merkezi'nde konser verecek.

Boşver Boşver Arkadaş

Yıl 1974. Bir tek televizyon kanalımız var. TRT'nin kanalı ve siyah-beyaz. Üstelik her gün değil. Yayın yapılan günlerde de, üç-beş saat ile kısıtlı her şey. Çanak yok, şifreli yayınlar yok. Yani TRT'nin bu çok kısıtlı yayın saatleri çok çok kıymetli. Herkes bütün programını buna göre yapıyor ve yayınlanan her şeyi, herkes mutlaka seyretmiş oluyor. Yani henüz memleket o kanal bu kanal arasında dağılmamış. TRT, her alandaki yayınında cimri davranıyor ama, en en tutumlu olduğu konu "eğlence" programları, ya da genel olarak "müzik". Bu tür programları, neredeyse bir tek cumartesi günleri yayınlanıyor. Hafta içi, müzik dinlenebilecek program ya yok, ya da (arada bir değişen fikirler nedeniyle) yalnızca bir tane. Bir dönem, bu "hafta içi tek" programlardan birini **Fecri Ebcioğlu** hazırlayıp sundu. Ebcioğlu, bu programında, müzik piyasasına bir giriş yapmaya çalışan gençcek isimleri bize sunuyor, tanıtmamızı istiyordu. İstesek de istemesek de tanınıyorduk zaten. Bu genç isimlerin bir kısmına dudak büküyor ("Bu da şarkı mı canım, hiç sevmemdim!"), bir kısmını ise hemen ertesi günden başlayarak yere göğe sığdıramıyorduk. Yeşim'i, bir Ebcioğlu

programında, "Olmaz Böyle Şey"i söylediği geceden hemen sonra kalplerimize bastık. Başkalarını da. Ama en büyük ilgiyi 18 yaşlarında bir delikanlıya gösterdik. Fecri Ebcioğlu'nun sorularını büyük bir heyecanla cevaplayan **İlhan İrem**, sorular sonrası "Haydi Sil Gözlerini" adlı şarkısına başlıyor ve ekran karşısındaki herkes iki seksen yerlere seriliyordu. Ertesi sabah; her şehirde, her mekanda konuşulan konu buydu artık: "Gördün mü, dinledin mi, ne kadar da genç, ne kadar da efendi, nasıl da güzel şarkılar..." Şarkının "Boş ver boş ver arkadaş, başka bulursun, bütün kalbin sevinçle neşeyle dolsun..." bölümü dillerdeydi şimdi. Şarkının adını ezberleyememiş insanlar, plakçılara gidiyor ve "Boşver Boşver Arkadaş" diye mırıldanarak istiyordu plağı. Bu plak, yalnızca milyonu aşan bir satış rakamına ulaşmakla kalmadı, şarkıcının bir yıl önce basılan ama ancak kısıtlı bir hayran kitlesine ulaşabilen "Bazen Neşe Bazen Keder" adlı ilk plağını da tetikliyordu. İki plak birden satın alınıyor, hatta üçüncüsü de bir an önce çıksın diye bekleniyordu... İşin bundan sonrasında, İlhan İrem, kendisine bağlanan hiçkimseyi hayal kırıklığına uğrat-

madı. Çıkardığı her plak sevildi, ona duyulan sevgi her yeni şarkı ile daha da arttı.

Genç şarkıcımız, ilk plaklarını basmayı kabul eden Diskotür'den ayrılıp, yüklü bir kontrat ile Yavuz'a geçince de durum değişmedi. Bu firmaya bağlıyken askerliğini de aradan çıkardı ve bu günlerinden "Er Mektubu Görülmüştür" adlı 45'lik "Bezgin" adlı albümü süzüp ulaştırdı bize. "Bezgin" sonrası ise bambaşka bir noktaya evrilecekti şarkıcı; "Pencere" adlı albüm ile bir üçleme'nin ilk albümünü yayınlıyor olduğunu söyleyecek ve karar vermemiz için üçlemenin tamamlanmasını beklememizi isteyecekti bizden. "Köprü" ve "Ve Ötesi" adlı albümler yayınlandıktan sonra, herkes bir parça şaşkın durumdaydı. Karşımızdaki "başka" bir İlhan İrem'di artık. Daha "olgun", daha "kapalı", hatta daha "gizemli". "Aşk şarkılarının emsalsiz şarkıcısı", duyarlığından, sahiciğinden hiçbir şey kaybetmemişti ama, söyleyeceklerini artık bir seferde ve "alenen" söylemiyor; bizden çaba harcamamızı, kulaklarımızı dikip kendimizi kaptırmamızı, anlamamızı istiyordu. Bu zor işi beceremeyip İlhan İrem'i terkeden hayran olmadı değil. Ama geride kalanlar, tam da İlhan İrem'in istediği türde bir dinleyiciydi. Oldukça fanatik, İlhan İrem dendi mi dün-

yayı birbirine katmaya hazır koça bir ordu.

Böyle bir grup hâlâ var. Üstelik bunlara, İlhan İrem'in gençlik yıllarına denk gelememiş binlerce genç insan da katıldı. Eski-yeni İlhan İrem tutukunlarının miktarı yüz binleri geçiyor. Evet, evet yüz binleri... Bu nedenledir ki; her yeni İlhan İrem albümü reklamsız, tanıtımsız bu rakamın üzerinde satıyor. Koyu hayranlar, plakçı raflarını boşaltmak için her an tetikte.

Asıl yapacağını, müzik piyasasına adım attığı ilk gün yapmış bir bilge İlhan İrem. Sahici ve samimi tavrı ile yüreklerle yerleşti ve hep orada kaldı. Onu sevmekten hiçbir zaman vazgeçmedik. □

POPÜLER ANSİKLOPEDİ

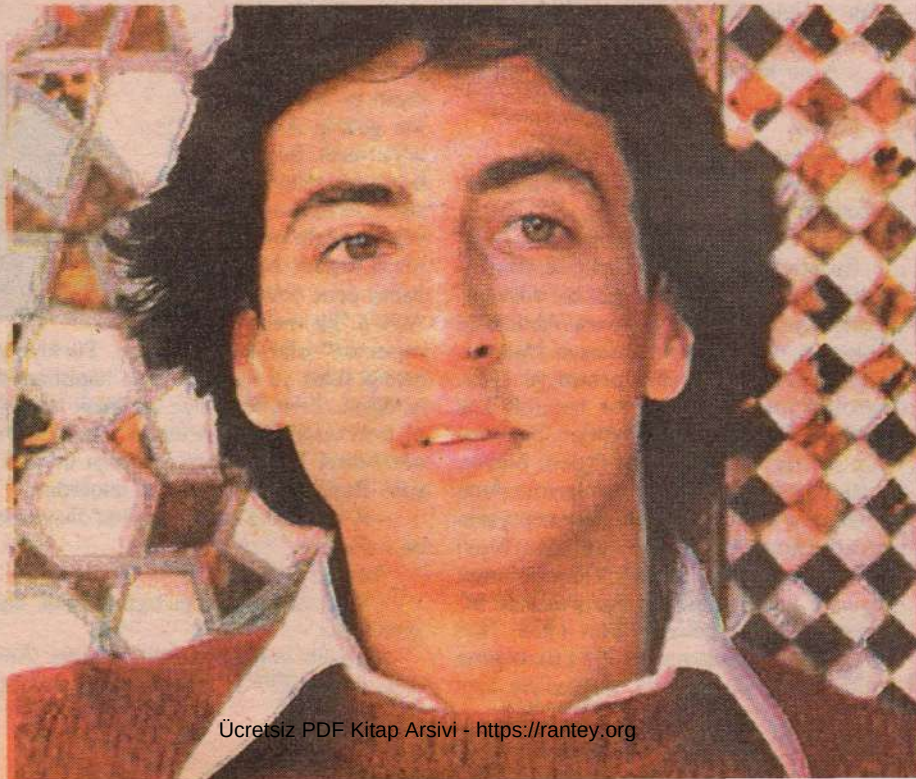
İlhan'ın "İ"si (Ya da Büyüklüğün, Dürüstlüğü, Cesaretin Bütün Harfleri)

1955 Bursa doğumlu. Müziğe olan ilgisi, oldukça genç bir yaşta, Bursa Koleji'nde okumaktayken başladı. Okulun orkestrası ile birlikte Milliyet'in düzenlediği "Liselerarası Hafif Batı Müziği Yarışması"na katıldı. 17 yaşındayken, cebinde beş - on bestesi ile İstanbul'a geldi ve plak firmalarının kapısını çalmaya başladı. Firmaların büyük bir kısmı, bu genç delikanlıyı ciddiye almadı ve kibarca reddetti. "Olmaz" diyen firmaların arasında Grunberg grubu da vardı. Dani Grunberg, yıllar sonra, CBS'in genç İlhan İrem'i kabul etmemesini "büyük bir hata" olarak kabul etti. Sahiden de öyleydi. Çünkü bir yıla kalmadan, o dönem cesur tavrı ile ün yapmış Antuan Şoriz'in Diskotür'ü şarkıcı ile sözleşme imzaladı ve (1973 yılında) "Birleşsin Bütün Eller / Bazen Neşe Bazen Keder" adlı plağı yayınladı. Plak, ilk elde kıyamet koparmadı ama sevildi. Bir yıl sonra ise, tam anlamıyla yer yerinden oynadı. İlhan İrem, "Yazık Oldu Yarınlar / Haydi Sil Gözlerini" adlı plağını yayınlamış ve hemen ardından Fecri Ebcioğlu'nun TRT'deki televizyon programına katılmıştı. Şarkıcı, ertesi sabah yurt çapında ünlenmişti. Herkesin ağzında "Boşver boşver arkadaş, başka bulursun" dizeleri vardı artık. Akıllı ve çok yetenekli İlhan İrem, işin bundan sonrasını, hep bir adım daha yükselerek getirdi. Sanatçı, "naif" dönemi sayılabilecek 70'li yılları, epeyce 45'lik ve üç albüm ile tamamladı. 1983 yılında ise, hem kendisine hem bize yeni bir "Pencere" açtı. Belki artık "genç kızların sevgilisi" olamayacaktı ama, müzikal anlamda, şimdi çok daha yetkin bir noktadaydı. "Köprü", "Ve Ötesi" derken, günümüze kadar gelebildi İlhan İrem. Hala çok üretken, hala dimdik ayakta. Kaç zamandır bir DVD hazırladığı bilinen sanatçının, "The Best of..." serisinin dördüncü albümü üzerinde de çalıştığı söylenmekte. Çıksın; alalım - dinleyelim, İlhan İrem'e tapmaya devam edelim.

Haftanın "Yakışıklı"sı

17 yaşındayken, yalnızca besteletirine güvenerek Bursa'dan kalkıp İstanbul'a gelecek kadar cesur; "Bazen neşe bazen keder, geçiyor ömürler" dediğinde her kapının ona açılabileceğini sanacak kadar "naif"; milyonları peşinden sürüklemekteyken, "artık bu tür müzik buraya kadar, bundan sonrasını başka türlü getireceğim" diyecek kadar büyük bir isim. Ama yalnızca müziği ile ilgi görmedi. Kendisi de her zaman yakışıklı bulundu, böyle olduğu için de "genç kızların sevgilisi" ünvanını yıllar yılı elinde tuttu. "Jöle - kıl - sakal" üçgenine yaslanarak yakışıklı oldukları vehmine kapılan günümüz "MustafaKenan"larının aksine, bu ünvanı her zaman da hak etti.

En Güzel İlhan İrem Şarkıları

- 1 - Anlasana
- 2 - (İşte Hayat)
Sensiz de Yaşanıyor
- 3 - Bir Yıldız
- 4 - Dua
- 5 - Haydi Sil Gözlerini
- 6 - Havalara Nasıl?
- 7 - Son Selam
- 8 - Sen Bilirsin
- 9 - Olanlar Olmuş
- 10 - Ayrılık Akşamı

Tiyatrocu Ahmet Levendoğlu'nun girişimi sayesinde, şair ve öykücü Feyyaz Kayacan'ın dostları ak saçlı-aksakallı asilzade aykırıya selam gönderdi. Rakıyla, öykülerle, şiirlerle, anarak, gülererek...

On Yıl Sonra 'Fırlama Baba'

RAGIP DURAN

6 Nisan Pazar akşamıydı. Bostancı'daki Hatay meyhanesinin alt katında toplanmıştı 20-25 kişi: Tiyatrocu Ahmet Levendoğlu'nun çağrısına uyanlar arasında Cevat ve Gönül Çapan, Melisa Gürpınar, Orhan Koçak, Mahir Günşiray, Tuğrul Tanyol, Necati Tosuner, E.Edip Öymen'i gördüm. Tiyatroculardan Özgür ve Zeynep Erkekli, Mehmet Ali, Necati Cumalı'nın kardeşi, ya-

zarlar, yayıncılar, sanatçılar...

U şeklinde bir masa, açık ucunda da bir slayt perdesi vardı. Masaların üzerinde rakı şişeleri açılmış ve iki koca şamdan sırtıyordu. Cevat Çapan 'Chapelle gibi olmuş...' dedi. Yani Hristiyan mescidi. Ahşap duvarlarda Cumhuriyet Kitap dergisinin kapakları, Cemal Süreya'nın, Ece Ayhan'ın portreleri. Salonun sağ dibinde bahçeye açılan

Feyyaz Kayacan'ın Yapıtları:
Öykü: Şişedeki Adam (1957), Sığınak Hikayeleri (1962), Cehennemde Bir Yusuf (1964), Gibicler (1967), Hiçkimsinin Servisleri (1969). Eleştiri: Bir Deli Değilin Defterleri (1987). Roman: Çocukta Bahçe (1982). Şiir: Kışık Havası (1976), Benim Ölümeğim Başka (1982). Oyun: Mutlu Azınlık (1968), Derleme: Modern Turkish Poetry (1992).

köşede, bir masa çiçeklerle donatılmış, ortada Feyyaz Kayacan'ın siyah çerçeveli bir portresi ve ünlü 'Hatay Defteri'. Meyhane sahibi Mehmet Ali Bey de Feyyaz'ın dostlarına birer çiçek armağan etti.

Bu vefasız toplumda, Ahmet Levendoğlu öykücü, şair, radyo yayıncısı dostu Feyyaz Kayacan'ın ölümünün 10. yılını anmak için, Feyyaz'ın dostlarını bir araya getirmiş. Önce Feyyaz'ın sesinden hoş bir girişim dinledik. Ardından Feyyaz'ın fotoğrafları, kitap kapakları, gazete yazıları ve fotoğraflarını içeren bir slayt gösterisi...

Feyyaz müthiş bir adamdı. Sözcükleri atlatır, zıplatır, oynatır, koştururdu. Yarım yüzyılı aşkın bir süre İngiltere'de yaşamasına rağmen Türkçe'ye sınıksız bağlıydı. Bir Fransız aydını kadar Fransızca bilir, bir İngiliz Lordu gibi İngilizce konuşurdu. Çok sayıda Türk şair dostunun dizelerini İngilizceye çevirdi. İstanbul'da Saint-Joseph'i bitirdikten sonra İkinci Dünya Savaşı'nın hazırlandığı günlerde Paris'e, Siyasal Bilgiler okumaya gitti. Naziler Paris'i işgal edince Londra'ya geçti. 'Sığınak Hikayeleri' o günleri anlatır.

Feyyaz Baba'yı 1983-87 döneminde BBC Türkçe Servisinde tanıdım. Beyaz saçlı, beyaz sakallı tombik, gülümser bir adamdı. İlk karşılaşmamızda, Galatasaraylı olup Fransa'dan geldiğimi öğrenince, Fransızca konuşmaya başladık. Fransızca'yı da sıkça eğip büküp Türkçe ve İngilizceyle harmanlayıp komik hale getirirdi. Şiirle edebiyatla ilgilenip ilgilenmediğimi soruştum. 'Eh işte biraz...' demiştim. O zaman da şairler'den kimleri beğendiğimi merak etmişti. 'Teknik olarak Fazıl Hüs-

nü, ideolojik olarak Ece Ayhan' yanıtımı hatırlıyorum. Tamam, demişti Feyyaz. Bir hafta sonra da bana 1937 ya da 38 baskısı bir kitap getirdi: Anthologie de la Jeune Poésie Française... (Genç Fransız Şairler Güldestesi). Kapakta hiç unutmuyorum, René Char, Tristan Tzara ve Feyyaz Fergar isimleri vardı. Nüfus kütüğünde resmi soyadı Fergar'dır Feyyaz'ın.

BBC Türkçe Servisinin gayri resmi tarih yazıcısıydı. 40 yıla yakın orada çalışmış uzun süre de yöneticiliğini yapmıştı. Can Yücel'i anlatırdı sık sık.

Hatay'daki toplantıda kadehler Feyyaz'ın şerefine kaldırıldı. Feyyaz'ın öykülerinden bölümler ve şiirleri okundu. Dostları Feyyaz'a ilişkin anılarını anlattı. Mektuplarından alıntılar paylaşıldı. Mesela Ahmet Levendoğlu'na yazdığı bir mektupta Feyyaz, 'naylon götlerden, naylon çuklerden' filan söz ediyordu. Ardından da kendini bir 'piç kurusu' olarak tanıtıyordu. Hayatının son günlerine kadar korumuştum bu aykırı, bu zipçık yanını. Kimseyi küstürmeden, kaliteyi düşürmeden, hep gülererek. Biz BBC'de ona işte bu nedenle 'Fırlama Baba' derdik. Feyyaz, Türkiye'nin aslında çok ihtiyacı olan asilzade aykırılarından biriydi. Hakiki ve doğal egzantrikti. Nüfus kağıdı eskise de Çocuk'daki Bahçe'de mevsim hep yazdı.

Bir de benim unutamadığım bir olay: BBC'de oturuyoruz. 'Şu iyimser gazeteyi uzatsana bana' dedi. Bütün İngiliz gazeteleri orada. Anlamadım. Guardian'ı mı istiyor acaba, diye düşündüm. Meğerse, iş çevrelerinin 'saygın(!)' gazetesi Financial Times'ı kastediyormuş. Malum FT, toz pembe renkte kağıda basılır... ☐

- A be Raşko ben, ben onu zikiyorum be... deyince Raşko,
- Zikti işte, Nebahat başına kaldı, diye yanıtlardı.

Kızıl Komünistler

ARIF DAMAR

Faşistler, ırkçı Turancılar özellikle 40'lı yıllarda sadece Komünist sözcüğünü yeterli görmezler, bir de önüne kızıl eklerlerdi. O yılların önde gelen faşistlerinden Reha Oğuz Türkkan "Kızıl Faaliyet" adlı bir kitap yayımlamış, onun gözündeki komünist sayılan şairlerin şiirlerinden örnekler sunmuştu. Bu seçkide İlhan Berk'ten de pek çok şiire yer vermişti. O günlerde İlhan, yakın arkadaşlarına: "Toplu şiirlerimi okumak isteyenler bir tane 'Kızıl Faaliyet' kitabını edinsin!" derdi.

Hitler'in orduları Yugoslavya'yı işgal edince Mustafa Arhavi Türkiye'ye iltica etmiş, İstanbul'a yerleşmiş, liseyi bitirdikten sonra asıl adı Raşit Aydoslu olan, arkadaşları arasında Raşko diye çağrılan bir arkadaşıyla aynı evi paylaşıyorlar. Aynı işyerinde birlikte çalışıyorlar. Raşko, işyerinde kara gözlü bir hanıma sevdalanıyor. Gece-leri yatağında o zamanın meşhur tangolarından "Siyah Gözler"i mırıldanıyor. Arhavi önce ses çıkarmıyor, ama:

"O siyah gözler yakıtı beni mecnûn etti Kalbimi çaldı sendeki o gözler..." diye başlayan bu tangoyu boyuna din-

lemekten sıkılıyor ve bir gece Raşit Aydoslu yeniden bu tangoyu söylemeye başlınca dayanamıyor,

- A be Raşko be! Ben onu zikiyorum be!..

Raşko:

- Yapma Arhavi! N'olur, deyince,

- Zikiyorum be Raşko. Zikiyorum zikiyorum işte!..

Tabii Raşit ağlamaklı oluyor.

Bu arada Arhavi'nin Türkçesi çok zayıf da çok yakışıklı sırım gibi bir delikanlı. Aradan geçen üç-beş yıl sonra, Abdülkâki Gölpinarlı'nın Üsküdar, İhsaniye Mahallesi'nde oturuyor. Yanılmıyorsam yıl 1946. Baki hocanın evinde Belkıs hanımla kızı Nebahat da birlikte oturuyorlar. Baki hoca o sırada kızıl komünistlerden. Neyse, Arhavi Nebahat'la baştan çıkıyor. Ama evlenmeye hiç hevesi yok. Durumu yakın arkadaşları öğrenince özellikle Nuri İyem'in baskısıyla Nebahat'la evlenmek zorunda kalıyor. Bir de Barış adında bir kızları dünyaya geliyor. Ben 1951 TKP tevkifatında, sanıyorum yıl 1943'tü, o güne kadar evliliği sürüyordu. Arhavi'yle aynı

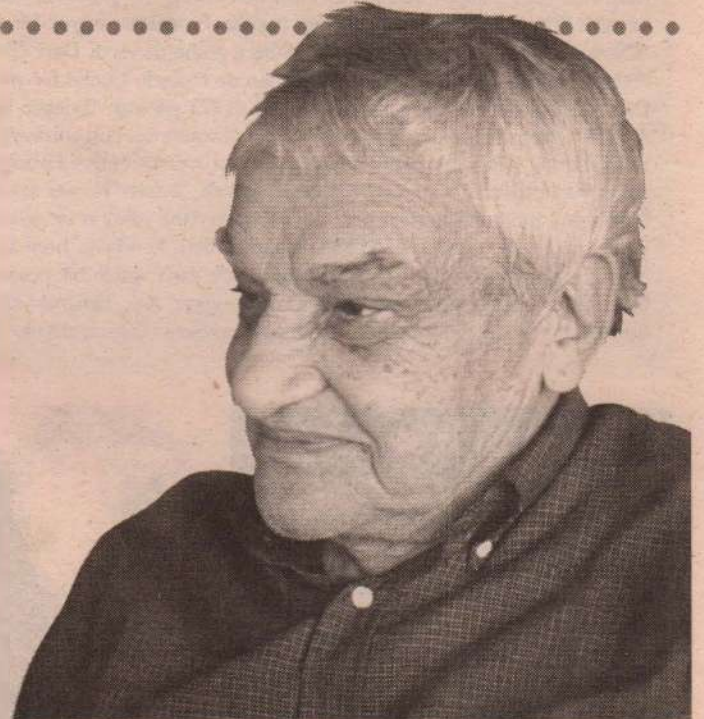
koğuştaydık. Bir gün onun yanında laflarken asker gardiyan bir tebliğname getirip Arhavi'ye verdi. Bu bir boşanma dilekçesiydi. Arhavi açtı, yüksek sesle okumaya başladı. Nebahat özet olarak Arhavi "bir mace-raperest" olarak söz açıyor, Türkiye'ye geldiği sekiz yıl içinde beş yıl hapisshanede kaldığını... falan filan diye ayrılmak istediğini belirtiyor. Buraya kadar yazdıklarını okuyunca, bir ayrıntıyı yazmayı unuttum. Raşit'e sonraki yıllarda takıldım:

- A be Raşko ben, ben onu zikiyorum be... deyince,

Raşko,

- Zikti işte, Nebahat başına kaldı, diye yanıtlardı.

Gelelim yeniden öteki konuya. Ama daha önce 1929 TKP sanıklarının arasında

bir de Pomak (Bulgar müslümanı) var. Yargıç soruyor:

- Sen niye komünist oldun?

- Bensim işçi, bensim komünist.

Yani ben bir işçiyim, komünist olmam çok doğal demek istiyor. Arhavi bu lafı çok severdi. Örneğin: "Bensim inat" filan gibi.

Nebahat'ın dilekçesini okuyunca gü-lümseyerek bana:

- Bensim mace-raperest!.. diye dalgasını geçmişti. Arhavi'yle ilgili başka bir anıyı da başka bir zaman yazalım. ☐

O, Gülay Batur...

Bu âlemin en kızıl derili kızı.

Çizdikleri, hayat gibi çok hakiki ve sert.

78 kuşağının karikatürdeki sözcüsü.

Ve en önemlisi O, Bulut'un bi tanecik annesi.

Gülay ile çok acele, iki arada bir derede konuşabildik ancak.

Karikatürden Öte Bir Şey Düşünmedim

MET ÜST

Karikatüre nasıl başladın Gülay?

- Bizim eve Hürriyet alınıyordu, orada "Bizimkiler" diye bir köşe vardı. O bantlara bakıp, taklit ederek, ama esprilerini kendim bularak çizmeye başladım. İlkokul son sınıftaydım.

İlk nereye gittin, Gırgır'a mı?

- Yok, Mikrop'a. Mikrop'un başından sonuna kadar oradaydım ben. Mikrop kapandıktan sonra Gırgır'a geldim.

Mikrop'ta nasıl çalışıyordunuz?

- Profesyonel olup olmadığımı bilmiyordum. Aslında Mikrop'ta çalışan arkadaşlarım aynı zamanda benim okul arkadaşlarımdı. Behiç Pek falan. Daha çok karikatürcülerin arasında olmak, neşesine sohbetine katılmak hevesi vardı. Ama hiçbir hafta sektirmedim işimi. Zaten Mikrop kapandığında da paniğe kapıldım, ne yapacağım şimdi diye, bir süre sonra da Gırgır'a gitme cesaretinde bulundum.

Gırgır'a "olmuş olarak" geldin ya ni...

- Bir parça. Ben Gırgır'a geldiğimde çizgilerim bir parça derlenip toparlanmıştı. Oğuz Aral, hemen içerde yayınlamaya başladı karikatürlerimi.

Mizah dünyasında erkek egemen bir durum var mı, Gülay'cım?

- Var tabi. Özellikle Gırgır'da çok vardı. Mesela oraya başladıktan birkaç sene sonra Oğuz Aral birkaç kız daha birikince küçücük bir köşe verdi bize. Biz dört kişiydik ve köşemiz L şeklindeydi. Çalışma günlerimiz kısıtlı olurdu bizim. Yani "ayak altında dolaşmayın" gibi bir şey hissettirdi Oğuz Aral, "bir an önce çizim bitirin, gidin" gibi bir tavır hep yaşadık. Pazartesi günü bitiremeyip, salı gününe kalırsak, dergiye kaçak göçek gider bitirirdik işleri, Oğuz Aral'a göstermeden.

Mikrop'ta da böyle miydi bu?

- Yok, Mikrop'ta böyle değildi. Mikrop'ta bir tek ben vardım, başlangıçta. Bir kız arkadaş daha vardı Nazan Saçer, ama o hep gelmiyordu. Orda çok da kalabalık ettiğimi sanmıyorum.

"Kadın mizahçı niye az" diye sorulur hep...

- Ben başından beri aynı değişmeyen cevabı veriyorum: Aslında her işte kadın çalışan az. Üstelik karikatür, dikbaşı bir meslek. Varolan kadın kimliğinden de uzak görülen bir iş. Bir de zor tabi, karikatürde profesyonel olupta ondan geçimini sağlayana kadar uzun bir süre geçiyor. Çok amatörken kazandığın teliflerle geçinme şansın yok. O sürede sabırla bağlantılı olarak kısıyor. Hani okul falan o arada devam ediyorsa evdekiler o süre zarfında ses çıkarmıyor. Ama okul bitince

biliyorsun, para kazanmak lazım. Karikatürden kazanmaya başladıysan, ne âlâ... Bu hepimiz için böyle galiba Metin'ciim.

Karikatür ne ifade ediyor senin için?

- Karikatür, bir defa sadece kendinle muhatap kalarak yapılan zorlu ve eğlenceli bir iş. Beğendirmek ve satmak aşamasını saymıyorum. 16-17 yaşından beri bu işi yaptığım için kendimi ifade etmemin, varolmamın bir yolu. Yirmi küsur senedir karikatür dışında başka bir şeyle uğraşmayınca insanın eli kolu bağlanıyor, özür gibi oluyorsun, başka iş yapamayacak durumda kalıyorsun. Bu yaştan sonra ben garsonluk bile yapamam, yine de büyük konuşmayayım.

Karikatür dışında bir iş yaptın mı?

- Hiç yapmadım. Hatta Güzel Sanatlar'ın birinci sınıfından itibaren Mikrop dergisine başladığım için de okulu bile sırf ailemin hatırı kalmasın diye bitirdim. Karikatürden öte bir şey düşünmedim ben.

Günlük hayatın nasıl geçiyor?

- Lümpen bir hayatım var benim. Öğlumun benimle işi bittiği zamanlar, kahveye filan gidiyorum. Şahane arkadaşlarım var, onlarla okey, scrabble oynuyoruz. Arada da meyhane yapıyoruz.

Arkadaşların dışında senin karikatürcü olduğunu bilenler var mı?

- Ben mahallenin karikatürcüsü konumundayım biraz. Bilemiyorum belki gurur kaynağı da olabilirim, gıcık kaynağı da ama genelde o konuda bana bir sıkıntı yaratmadı kimse. Çevremde benimsenmiş durumdayım. İstanbul'a ilk geldiğimizden beri Maltepe'de oturuyoruz.

Konuların çok sert ve hakiki...

- Kuşak olarak trajikomik, trajedi ve

coşku ağırlıklı bir dönemin kıyısında köşesinde yaşadık biz. Anladığım kadarını çizerek anlatıyorum. Güllük gülistanlık bir ortamı da çizmenin bir alemi yok zaten. Ya da şen şakrak duyguları da ifade etmenin çoğu zaman nedenini bulamıyor insan. Sen de böyle yapmıyor musun Metin, horon teptirdiğin insanların bile iç acıları var. Karikatürün çıkış noktası bu değil mi?

Erkekler anlaşılabilir mahluklar mı?

- Anlaşılmayacak bir tarafları yok erkeklerin. Tarif edilemez bir karmaşa, gizem sezmiyorum ben erkek yaşamında. Son derece basitler. Toplumsal kuralları çözdüğün zaman, erkek davranışlarını da anlıyorsun. Ama hak vermiyorsun, anlamak, hak vermek için yeterli değil çünkü. Senin başlıkların, balonların şiire çok yakın, bilmem farkında mısın?

- Sen bir kaç kere söylediğin için farkındayım. Aslında o tadı, konunun kendisi yaratıyor. Üç dört sayfa yazı ve çizgiden çıkan hikayeler onlar. O hikayenin ruhuna en uygun dili bulmaya kalktığımızda oluyor böyle. Yoksa ben şiiri çok sevdiğim için de çok ürkerim, öyle bir iddiam olamaz.

Keyif alarak çalıştığın dergiler...

- Mikrop çok keyifliydi. Benim daha sonra karikatürde inat etmemin sebebi-

dir. Gırgır'da da Oğuz Aral ile çalışırken mutlu hissediyordum kendimi. Zorlama vardı biraz, bünyeyi zorlama. Pazartesi dergisi de iyiydi. Ama çok tek başıma kaldığım, kendimle kendim uğraşır gibi büyük bir keyifle çalıştığım tek yer Öküz dergisidir benim için. Şimdi de Hayvan var.

İş geciktirme konusuna gelirsek...

- Benim bildiğim bütün karikatürcüler işlerini geciktiriyorlar ama benim ki biraz fazla hakikaten. Tatmin olmak istiyorum, ama bu benim bütün yaptığım işlerden tatmin olduğum anlamına gelmiyor. Ama dergilerin çizere ayırdığı süreyi olabildiğince kullanıyorum. O sıkışma durumlarında güzel işler de çıkıyor, ondan gecikme oluyor. Ben pazar gününden kafamı yarmaya başlıyorum. En rahat, bu erken bitecek dediğim işte bile, salı'ya kadar hâlen düşünmeye devam ediyorum. Çizerken o sırada bitmiyor, yanına notlar alıyorum, eskizi değiştiriyorum. İş getirmeden önce son 7-8 saatim çok önemli benim için. Genellikle başladığım işle, bitirdiğim iş aynı olmuyor.

Erkek karikatürcülerin grupları var, birlikte gezip tozuyorlar, kadın karikatürcüler ne yapıyorlar?

- Kadın karikatürcülerin de çocukları var.

Hiç bir araya geliyor musunuz?

- Uzun süredir biraraya geldiğimiz söylenemez. Genellikle aynı dergilerde çizdiğimiz zaman görüşebiliyorduk. Sonra hepimiz birer çocuk sahibi olduğumuz için evde çiziyoruz artık, zamanlarımız uyumuyor. Ama seyrek de olsa arada telefonla irtibat kuruyoruz.

Anne olduktan sonra espri ve çizgi anlayışında bir değişiklik oldu mu?

- Kadın karikatürcülerde sorumluluk ve ihtimam en başından oluyor. Çocuklardan önce de kendi hayatımızdan sorumluyduk. Ailemize, mahalleye, topluma, kendimize karşı sorumluyduk. Annelik zıplatmadı beni. Ben bu süre içinde sadece birkaç kez daha kendimi ve hayatımı gözden geçirdim, o kadar.

Peki Gülaycım, sağol annem...

- Sen de sağol Metin'ciim. [E]

“İlla kadın olmanız gerekmiyor. Cinselliğin ötesinde havasız, sağlıksız koşulların hüküm sürdüğü iş yerlerinde çalışmak için oraya düşmüş olmak lazım” diyen Ender Bayrak, küçük yaşta Adana pavyonlarında başladığı tüm müzik hayatını Hayvan’a anlattı.

Gece Hayatında Hanımların Müzisyenlere İlgisi Çoktur

KEMAL SİYAHAN

Ender Bayrak, nereden başlayalım?

- İstersen doğumumdan başlayalım. 1953 Adana doğumluyum. İlk ve ortaokulu Adana’da bitirdim.

Müzikle ilk tanışman nasıl oldu?

- 1966-67 yıllarında öğretmen olan aneme, yalvararak bir bağlama almasını sağladım. Kendi kendime öğrendim denebilir ama, arkadaşlarım arasında müzisyenler de vardı. Sonrasında Adana pavyonlarında para almadan anne babamdan gizli programlar yaptım.

O pavyonlardan hatırladıklarınız?

- Şapkali ve şalvarlı müşterilerin yaşamlarına renk katmak amacı vardı. Tabi o dönemde, pavyona gelen bu insanların eve geç geldin-gittin gibi hesap verme kaygıları yoktu. En önemlisi bu pavyonlarda bir gecede aşık olup ağlayan nice insanlar gördüm.

İstanbul’a gelişin nasıl oldu?

- Aslında özel bir konu ama annemle babam ayrıldı. Annem eğitimci olduğu için orada kalmak istemedi. Sonrasında annemle beraber İstanbul’a geldik.

İstanbuldaki ilk izlenimin ne oldu?

- İki üç yıl inanılmaz acılar çektim. Gelir gelmez Vefa Lisesi’ne gittim. Sınıfta alay konusu olmuştum. Şive farkı, yürüyüş farkı, espri farkı, gencecik yaşta olan bu insanın psikoloji durumunu bir düşünün... Annemle Aksaray’da ev kiralamıştık. O semtte hemen hemen hiç arkadaşım yoktu. Her fırsatta Adana’ya gitmenin yollarını arıyordum.

Hep gitar mı çaldın?

- Lise birinci sınıftan sonra iki ve üçüncü sınıfı Bilir Koleji’nde okudum. Gitarı öğrenmem, sevgili İsmail Sevberk’le sıra arkadaşı olmama bağlıydı. Bilir Koleji’nde o zamanlar şu anın birçok ünlü ismiyle beraber okuyordum. Savaş Ay, Engin Verel(futbolcu), Orhan Topçuoğlu, Ender Gonca(futbolcu) gibi...

Peki orkestra işi nereden çıktı?

- Okul orkestrası kurmuştuk. Lise bitikten sonra ilk profesyonellik yaşantım olan Taşlıtarla’da Çam Düşün salonunda çalıştıktan sonra, Beyoğlu’na düştüm. Yıl 1972-73 arasıydı.

Nasıl yani “düştüm”?

- Tabir öyle... İlla kadın olmanız gerekmiyor. Cinselliğin ötesinde havasız, sağlıksız koşulların hüküm sürdüğü iş yerlerinde çalışmak için oraya düşmüş olmak lazım. Beyoğlu’nda hangi yıllarda çalıştın?

- 1973 ile 1987 yılları arasında bilfiil aralıksız çalıştım. İlk olarak Sinyora pavyonunda çalıştım. Maystromuzun adı, şu anda yaşamayan Haydut Cemal’di. Orada ancak üç hafta çalışabildim.

Haydut Cemal ismi niçin konmuştu?

- Sevimli bir hayduttu da ondan, rahmetle anıyorum. 10 lira bahşış aldığında, o paranın ancak bir lirasını alabiliyorduk. Benimki ayrılmaya değil kovulmadır. Nedenine gelince konsomatrislerden biri bana kesik atıyormuş.

Kesik ne?

- Bana iş atıyormuş. Türkçesi, hayranlıkla beni süzüyormuş. Hiç haberim yokken, Haydut Cemal beni patrona şikayet

etmiş. Prova var diye ertesi gün beni iş yerine çağırdılar. Oraya gittiğimde cihazlarım kapının önünde duruyordu. Şaşıp içeri girdim. Patron odasına Haydut Cemal ile beni çağırdı. Hayatımda en ağır hakareti ve küfürleri orada yedim.

Nasıl yani?

- Bana bakan bayan, müşterilere gereken ilgiyi göstermediği için, farkında olmadan patronun ekmeği ile oynamışım. Bu da gece hayatı raconuna tersmiş. Haydut Cemal ve patronum, şimdi seni tuvalete sokar perişan ederdik ama sonrasında baba edasıyla, bir daha bizim kapının önünden geçtiğini görmeyelim, diye tehditler savurdular. Ne gariptir ki hangi kadının bana hayranlık duyduğunu halen bilmiyorum.

Beyoğlu’nda böyle olaylar çokça yaşandı mı?

- Ben birkaç günde ancak kendime gelebilmişim. Bunun dışında o tarihlerde, Beyoğlu müzisyenlerinden birçoğunun patronlarından dayak yediklerini biliyorum. Mesela Menekşe’de böyle bir olay bizim orkestranın başından geçti. Ben, davulcu ve klavyeci arkadaşımı ilk gece odaya alıp sakın buradaki kadınlara bakmayın, şayet bakarsanız sizi Küçükçekmece gölüne atarız, diye sert bir şekilde uyardılar. O yaşlarda genç delikanlılardık. Kabak davulcunun başında patladı. Ben tecrübeliydim. Davulcu ikazları ciddiye almadı, oradaki bir bayanla samimi oldu. Menekşe tren raylarının üzerinden zor aldık. Şu anda sevgili dostum Nejat, kulakları çınlasın, Al-

many’a yaşıyor.

Farklı patronlar da var mıydı?

- Olmaz olur mu? Bu olayın tam tersi de oldu. Şirinevler semtinde, zamanında resmen müzikli randevu evleri vardı. Patron ilk gecemizde bizi yanına çağırdı. Evlatlarım burada çalışan, gözünüze kestirdiğiniz hanımlardan birini kendinize dost edineceksiniz, dedi.

İsmarlama dost nasıl oluyor?

- Gece hayatında, hanımların müzisyenlere çok ilgisi söz konusu. Orada çalışan hanımların kalıcı olması için bir yere kaçmaması için uyguladığı bir yöntemmiş. Paniklemiştik, ama işin gereği öyleydi. Orkestra olarak üç gece ancak çalışabildik.

Peki tekrar Beyoğlu’na dönersek...

- Beyoğlu şu anki entelektüel havadan çok uzaktı. Gece saat 12’den sabahın 7 - 8’ine kadar devam ederdi. Hiç unutmam kulüp Son Durak’ta 5 sene aralıksız, tatilsiz çalıştım.

Bu işin maddi yönü nasıldı?

- Pazartesi günleri iş zayıf olurdu. Salı günü sigortamız olmadığı halde sigorta parası kesilirdi. Çarşamba günü maçlar vardı. Perşembe mübarek gündü. Yine de inkar etmemek lazım, o günlerde bayağı para kazandık. Gayri meşru işler yapan insanların para harcama alanlarıydı.

Peki sigortalı olmadığın halde nasıl kesiyorlardı?

- Patronlara itiraz etmenin imkanı yoktu.

Sonra nasıl sigortalı oldun?

- Sene 1976, Kenedy gece kulübünde çalışıyorduk. Kendisinin haberi yok ama, ona çok şey borçlu olduğum şu an herkesin tanıdığı sevgili Sadettin Tantan’a şükranlarımı sunmadan geçemeyeceğim.

Bildiğimiz Sadettin Tantan mı?

- Evet. Tantan’ın İstanbul’a tayini çıktığı zaman bir ay içinde büyük nam salmıştı. Bir gece yarısı çalıştığımız gece kulübüne denetime geldi. Tam dışarı çıkarken sahnenin yanına geldi. Bizlere, çocuklar sigortalı mısınız diye sordu. İçimizden biri bütün cesaretini topladı, “Değiliz!” dedi. 15 gün içinde işe giriş belgenizi mutlaka göreceğim dedi ve ayrıldı. Sözünün eri bir insanmış. 15 gün sonra aynı saatte geldi. Bizim sigorta karnelerini kontrol etti. Çok heybetli giriş çıkışı vardı. Kendisine dört

Neler gördüm?

8 Mart 2003, öğlen gibi.

- > Anahtar deliğini bulmaya çalışan yaşlıca bi mösyö
- > Üstünde sinekler uçuşan hamsiler, onları yiyen kedcik
- > Önü dantelli şapkalardan satan siyah dükkan
- > Koca torbalar taşıyan sarışın bl komünist
- > Kilim desenli binadan inen iki pardesü eşarp
- > Kırık camlı, kocaman bahçell, kapısız bl ev
- > Turuncu beyaz, üzerinde temiz yazan pis duvar
- > Kapısının üstüne Süleyman’ın mührü vurulmuş bina

Şişli’nin
unutulmuş
sokaklarından
geçerken.

BAKANGÖR

arkadaşım ile şükran borçluyuz.

Bütün Beyoğlu müzisyenleri bu süreçten geçti mi?

- O dönem, Beyoğlu müzisyenleri bu ve buna benzer olayları az çok yaşamışlardır. Çalıştığımız pavyonlarda, patronlardan temizlikçisine kadar hepsi, iş yerindeki hanımlarla çıkardı ama müzisyenlere asla müsaade edilmezdi.

Beyoğlu serüveni sonrası hayatına nasıl bir yön çizdin?

- Eğlence hayatı değişime uğruyordu. Majestik gece kulübünde çalışmaya başladım. Hilmi ve Mustafa Topaloğlu iş verenlerimdi. İyi anlaşıyorduk. Eğlence anlayışı daha kaliteli bir hal almaya başlamıştı. Beyoğlu eğlence anlayışı, patron tutumları, gerçek işletmecilerin eline geçince şekil değiştirdi. Daha anlayışlı ve huzurlu atmosfere kavuştum.

Farklı müziklerle de uğraştın mı?

- Nejat Alp sayesinde taverna müziğine başladım. Uzunca bir süre Tarabya'da çalıştım. Müzisyene verilen değeri oralarda anladım. Sonrasında küçük çapta ticarete atıldım. Ses ve ışık kiralama şirketi kurdum. Tonmaysterlik yaptım.

Bu işi neden seçtin?

Müziğin içinden geliyordum. Dostum Cengiz Kurtoğlu sayesinde oldu. Kendisiyle 15 yıl çalıştım. Sevgili Şahin Özer'i unutmamak lazım. Türkiye'de Ferdi Özbeğin dahil bütün taverna sanatçılarıyla çalıştım. Tabi ki Cengiz Kurtoğlu'nun katkıları asla inkar edilemez.

Gerçekten hiç akademik eğitim almadınız mı?

- Timur Selçuk hocadan solfej dersi aldım. Ayrıca sekiz ay gitar dersleri aldım. Keşke onun eğitimsel alanından hiç çıkmayıp. Şu anda çok meşhur olup onun eğitiminden çıkan çok arkadaşlarımız var. İsim vermeyeceğim.

İlginç bir anınız var mı?

- Erol Evgin'le oldu. O zamanlar Bakırköy'de Lunapark Gazinosu'nda orkestraya girdim. Ertesi gece Erol Evgin sahne alacaktı. Gündüz provaya gittik. Parçanın ortasında Erol Evgin orkestrayı susturdu. Bana dönüp yanlış armoni bastığımı söyledi. Halbuki doğru basmıştım. "Erol abi ben doğru basıyorum" dedim. İnanılmaz bir kulağı vardı. O kadar enstrümanın içinde, benim bastığım notanın doğru, fakat pozisyonumun yanlış olduğunu yarım saat uğraştıktan sonra anladık. Halen Erol Evgin'in müzik bilgisi ve kulağını söylerim.

Ekleme istedikleriniz?

- Beyoğlu üniversitesinden mezun oldum. Anlatıyorum ama o yıllarda Beyoğlu'nda müzisyen olmak o kadar da kolay değildi. Şimdi olsa bırak pavyonları Beyoğlu'ndan geçmeye korkardım.

Neden?

- Çünkü sanat müziği, Türk halk müziğini biz çalardık. Patronlar başka orkestralara fazla para vermesin diye her telden çalardık.

Müzisyenliğini nasıl buluyorsun?

- Vasat.

"Keşke" dediğin bir şey var mı?

- Üç keşkem vardı. Sevgili İsmail Solbek'in yolunu takip etmem gerekirdi. Timur Selçuk'un bana verdiği dersleri aksatmamam lazımdı. Şu an görsem dahi, hatırlayamayacağım Günay Plak'ın sahibi Ali Özveren beni sahnede çok beğenmişti, kaset teklifi yaptı, es geçtim.

Şimdi ne iş yapıyorsun?

- Armoni Müzik adında sanatçılara ses ve ışık düzeni kuran bir şirketim var. [2]

ŞARKILAR SENİ SÖYLEK³

No Retreat baby NO Surrender

GERİ ÇEKİLMİYORUZ YAVRUM, TESLİM OLMAYACAĞIZ
BRUCE SPRINGSTEEN & E STREET BAND 1975-85
Türkçe söyleyen: Ragıp Duran Çizen: Kemal Gökhan

Okulu kırdık çünkü çekip gitmemiz gerekiyordu
bu zirdelilerin arasından
okulda bütün öğrendiklerimizden
çok daha fazlasını öğrendik
üç dakikalık plaktan

Bu akşam çalan bateriyi duyuyorum
ve yüreğimin çarpmaya başladığını
hissediyorum

Söz verdik, yemin ettik, hiç unutmayacağız dedik

**GERİ ÇEKİLMİYORUZ YAVRUM,
TESLİM DE OLMAYACAĞIZ**

Kış gecesi sözünde duran askerler gibi
Gerçekten çekilmiyoruz yavrum, teslim de olmayacağız

ŞİMDİKİ GENÇLER ÜZGÜN
VE YASLI YÜZLÜ VE
YÜREKLERİNİN ATEŞİ
SOĞUK...

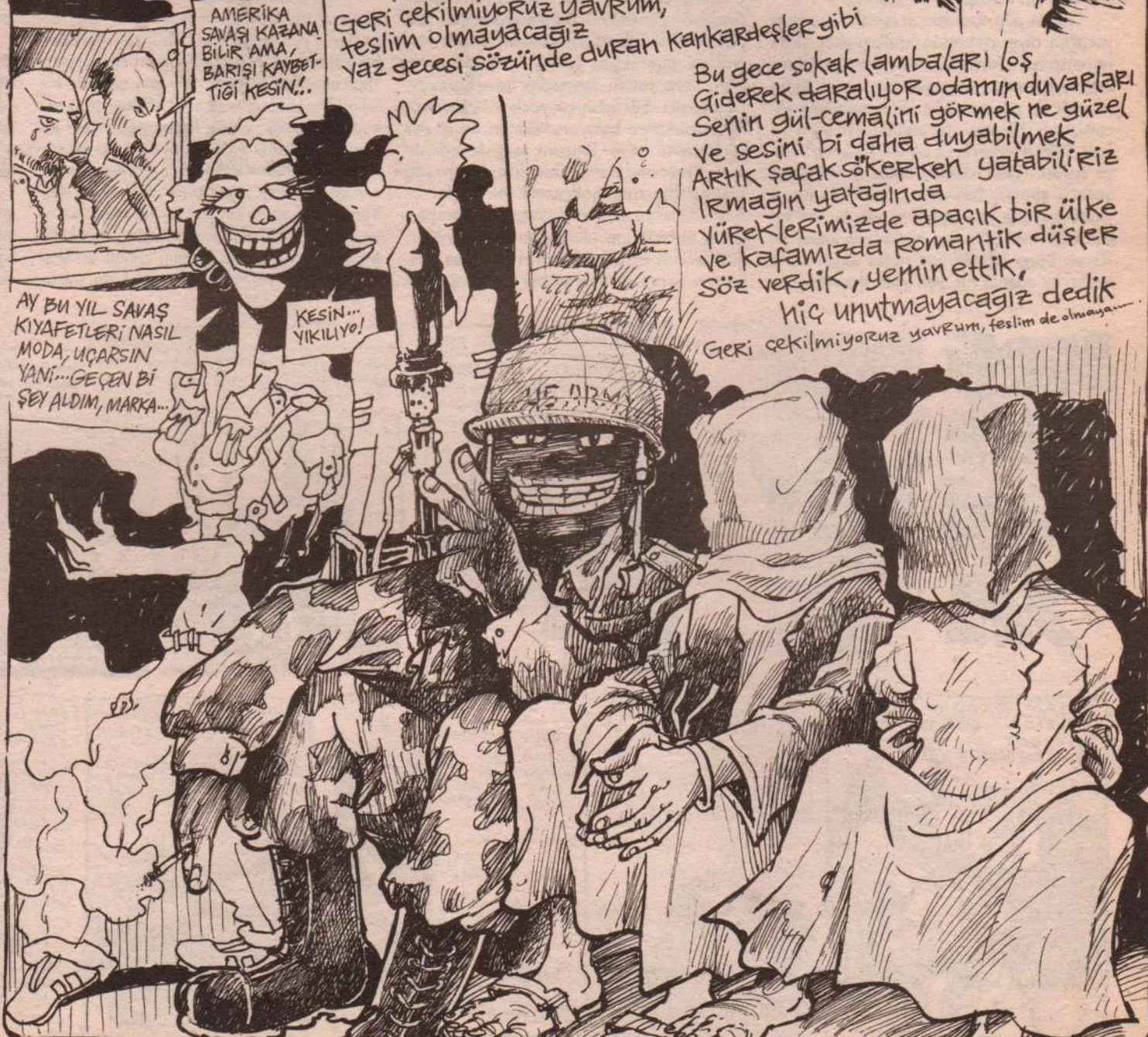
Rüzgara karşı durup kankordeş olmuşuk
Bugün ben yeriden genç olmaya hazırım
Ve bahçeden bizi çağıran ablanın sesini
duymak isterim

Biz aslında bu davul ve gitarlarla
kendimize bir yer yapabiliydik

Gerçekten çekilmiyoruz yavrum,
teslim de olmayacağız
Yaz gecesi sözünde duran kankardeşler gibi

Bu gece sokak lambaları loş
Giderek daralıyor odanın duvarları
Senin gül-cemalini görmek ne güzel
Ve sesini bi daha duyabilmek
Artık şafaksökerken yatabiliriz
İrmağın yatağında
Yüreğlerimizde apaçık bir ülke
Ve kafamızda romantik düşler
Söz verdik, yemin ettik,
hiç unutmayacağız dedik

Gerçekten çekilmiyoruz yavrum, teslim de olmayacağız

Arabeskçiler ve Sevgi - Polisiye

HÜRKAT NAZAROĞLU

Biliyorsunuz, Ferdi Tayfur roman yazıp hayatını anlatır: "Şekerci Çırağı"... Kitap ilgi görürse bizim büro dolup taşmaya başlar. Bütün arabeskçiler "Benim hayatım daha olay" diye kapıya dayanıyor. Arabeskçiler kuyrukta...

Adamların oturup kitap yazacak halleri yok, benim de o kadar işe tek başıma yetişmem imkansız. Fason kitap yazacak eleman arıyoruz. Eleman arandığını duyanlar da kuyrukta...

Bir de kadın spikerlerin kitap yazma modası var. Neyse onlar kendi kitaplarını kendileri yazıyor ama sonuçta bir kuyruk da kadın spikerlerden...

Bizim büronun bulunduğu anda ve çevrede arabeskçilerle kadın spikerlerin geldiğini duyan ne kadar serseri varsa hepisi kapıya dayanıyor.

Acı kaderim malum, maalesef hiçbir sekreterle uzun süre çalışmıyorum. Bu karambolde sekreter sorunu iyice tırmandı. Bir tarafta da sekreter adaylarının kuyruğu...

Bir gürültü, bir uğultu, çıldırma aşamasına geldim. Arabeskçiler spikerlere asılır, sekreterler arabeskçilere asılır, ben arabeskçiye fason yazar sanırım, spikeri sekreter sanırım. Rezalet ki ne rezalet...

Geçen gün kapıdaki serserileri kovalayacağım diye arabeskin krallarından birini hırpalamışım, korumaları da beni hırpaladı. Neyse işi tatlıya bağladık, bu arada kitabın adı da çıkmış oldu: "Hırpalandım, Şerefsizler!" Kitabın adı tamam da, daha içi yok. "Abi kim yazacak benim hikayeyi?" diye sordu. "Dur" dedim, "sana iyi bir yazar seçeriz şimdi". Bekleme odasındaki fason yazar kuyruğuna baktım şöyle, bir tanesi var çifte kapı gibi. Beş kişilik yer kaplıyor. Zaten büro küçük, zor nefes alıyoruz, o kadar iri adama hiç yer yok. İkisinden de

bir an önce kurtulmak için iri yazarla arabeskçi birbirlerine emanet ettim. "Çok güzel bir kitap geleceğine inanıyorum" dedim. Bunlar el sıkıştı. "Hadi hadi, vakit kaybetmeyin, çalışmaya başlayın" diye ekibi kapıya doğru yönlendirdi. Arabeskçi yazarı hemen anlatmaya başladı hikayesini: "Ağabey, biz çok fakirdik." Tanımam etmem, iri yazar da aksi biriymiş meğer, "Ne var lan lavuk!" dedi, "biz hâlâ fakiriz, ağlaşma angut angut"... Korumalar bu kez yazarın üstüne atladı. Çizgi filmlerdeki kavga topları gibi merdivenlerden aşağı yuvarlanıp kayboldular. Sonrasını bilmiyorum. Kavga döğüş kitap mı yazıyorlar şimdi, iri yazar öldürüldü mü, medenice ayrıldılar mı?

Yine aynı gündü galiba, sabah yeni bir sekreter başlamıştı işe: Serdar Hanım. Hanım çaycısı Hüseyin bunu gözüne kestiriyor. Tabii kız da yeni, kimin kim olduğunu bilmiyor. Hüseyin kendisini bürodaki bütün arabeskçilerin menejeri olarak tanıtmış, "Elinden tuttuğum herkes şöhret oldu" demiş. Serdar Hanım öğleye doğru istifa etti. Sonradan öğrendim ki, çaycı Hüseyin tarafından bir otele götürülmüş.

Sekreter kuyruğundakilere "Bir saat içinde işe başlayabilecek olan var mı?" diye sordum. Ertürk Hanım hemen işe başladı. Güzel de bir kadındı. Arabeskçilerden ikisi benim yeni sekretere asılıyor. Ertürk Hanım da, şaşkınlığına gelmiş herhalde, bunu grup seks teklifi zannedip hevesleniyor. Üçü birden bürodan çıkıyorlar. Arabeskçiler birbirlerine bakıyor, "Bunun ne işi var yanımızda?" diye. Durum aşağıda anlatılıyor. Meğerse bunlar birbirlerine hasım arabeskçilermiş. Sekreteri tek başlarına ayarladıklarını sanıyorlarmış. Bozulmuşlar. O an birbirlerine sıkmak da istememişler. İki birden Ertürk Hanım'ın bacağına sıkıyorlar. Sonra da tekrar büroya çıkıp kuy-

ruğa giriyorlar. Ertesi gün Ertürk Hanım hastaneden telefon etti, hayati tehlikesinin bulunmadığını söyledi, "Size karşı çok mahcubum, iyileşince yine sizinle çalışmak isterim" dedi. Bunun imkansız olduğunu söyledim. "Daha önce de ünlü bir dizi oyuncusundan dayak yemiştim, bir rock şarkıcısı da yazlığında işkence yapmıştı bana, roman yazsam..." dedi. İlgilenebileceğimi söyledim.

Kadın spikerlerle işimiz biraz daha kolay. Onlar için bir form bastırdım: "Çok duygusal ve çok pozitif bir insanım. Deyim yerindeyse, iflah olmaz bir iyimserim. Yaşama sevgi penceresinden bakan, küçük üzüntüleri ve küçük sevinçleri paylaşmaya çalışan yazılar yazdım. Kitabımı okurken yer yer hüznülenecek yer yer gülümseyeceksiniz. Çağdaş yaşam içindeki bir kadının ruh halini de bulacaksınız. Ve yaşama sevinci... Yaşama sevinci kazanacak... Kitabımın kapağında yalnızca benim fotoğrafım olsun istiyorum vs. vs."

Formu okutuyorum. "Ekleyeceğimiz bir şey var mı?" diye soruyorum. "Yok" diyorlar, "yok ama bütün bunları nereden biliyorsunuz?" Uyduruyorum bir şeyler: "Sizi ekranda izlerken, bir gün elinizde bir kitapla kapımı çalacağınızı düşünürdüm, ne kadar duygusal ve ne kadar pozitif bir insan olduğunuzu düşünürdüm, o kadar emindim ki bana kitabınızla geleceğinizden, elinizdeki yazıyı aylar önce hazırlamıştım." Yanlış anlatanlar çıkıyor, araya mesafe koyuyorum. Dosyalarını yayınevine ileteceğimi, bir sorun çıkmayacağını çünkü bu aralar böyle kitapların fena satmadığını anlatı-

yorum. "Siz okumayacak mısınız?" diye soruyorlar. "Lüzumu yok" demiyorum tabii ki, "Akşam evde keyifle okuyacağım" gibi bir şeyler söylerim.

Kendi cinsine ilgi duyan birinin iki saat önce işe başlamış sekreterim Murat Hanım'ı ayartması dışında, kadın spikerlerle büyük bir sorun yaşamadım. Yine de sinirlerimi yıpratınlar oldu tabii. Bir tanesi "sevgi-polisiye" yazıları yazdığını söyledi. "O nedir yahu?" dedim. "Okuyun, görürsünüz" diye cevap verdi. Şöyle bir karıştırdım dosyayı. Kısa kısa yazılar: "Gülümsemek, evet, küçük bir gülümseme değil midir yaşamı renklendiren. Öyleyse niçin esirgiyoruz birbirimizden gülümsemelerimizi..." Yazı böyle gidiyor, sonunda bir soru var: "Katil kim, yaşamın güzelliklerinin katilleri kim? Gülümsemeyi bilmeyenler..." Bir başka yazı: "Umutsuz anlarımızda bir dost sesi duymak bizi canlandırır, mutlu eder. O dost sesinin sıcaklığına sarılırız vs. vs. Katil kim, dostlukların katili kim? Dostlukların değerini bilmeyenler..."

"Sevgi-polisiye bu mu?" dedim. "Evet" diye cevap verdi, "her yazının sonunda katili açıklıyoruz ya, çok orijinal di mi? Hem sevgi hem polisiye..." Hayran kaldığımı söyledim. "Midemin katili kim?" diye sordum, çekmecedeki sekiz tane Talcid alıp ağzıma attım...

Bütün bu karmaşa içinde arşive girip, geçen hafta açıklayacağımı söz verdiğim tarihi belgeleri çıkaramadım. Gelecek sayıda açıklayacağım. 1930'ların İngiltere'sine gideceğim...[2]

MES
GÜL
BÜN
YA

HAYVANARTBAHÇESİ

İstiklal Caddesi Turhol Han No:373 Kat:4 Daire:7 / 80800 Beyoğlu - İstanbul

Haksızlık

Derginizi bir kaç sayıdır takip ediyorum. Siz yayın hayatınıza devam ettiğiniz sürece de takip edeceğim. On yedi yaşımdayım. ÖSS diye bir belayla uğraşıyorum. Bu da şiirim:

İnsanlığın bağırsaklarından
kalkan uçaklar,
Uygarlığın beşiği
Mezopotamya'yı vuruyor.
Irak halkı ağlıyor.
Dünya haykırıyor, durun diye
Petrol demokratları saldırıyor
Bombalar düşüyor,
insanlığın yüreğine
Nazım'ın sözleri kağıtta kalıyor
Çocuklar ölüyor
Şeker de yiyemiyorlar

Murat Obay
İzmir

Meraklı Aşk Olmaz

Kahvaltıda etmedim daha,
saat oldu öğlen. Hayvan okuya
okuya, köreltiyorum açlığımı...
Elinize sağlık...

Seni seviyorum, güzel.
Elin elimde, tamam.
Güneşin batışını seyrediyoruz,
sessizce.
Ama ben
Güneşin battığı yeri de
Bilmek istiyorum.
Meraklı Aşk Olmaz!
Meraklı Ölüm Olur.
Hem belki
Bildiğimiz bütün renklerden
Daha güzeldir ölümün rengi?

Faruk Kaya
Babaeski

Arayış

Seni kaybettiğim hangi ağaç
dibinde vurayım
Hangi dinin peygamberinden
sorayım
Hangi tanrının gücü
Ak günahlarını bağışlamaya
yetecek..
Ey! Umulmadık zamanların saatini
ve ölümlerin kutsalını isteyenler,
Sizleri çarpmıha davet ediyorum:
Cebinize çivi almayı unutmayın!

Nihat Ece
Mardin

Ölüm

Dilinin ucuna gelip de
söyleyemediğin şeylerin ağırlığıyla
anıyorum,

yaşarken ölmenin ne olduğunu.
Ve her güneş battığında
kendim için kazıldığina inandığım
bir mezara girip,
Her sabah geceye ihanet
hortlamak,
Seni özlemek kadar acıtıyor
içimi...

Gökhan Korkusuz
İstanbul

İçindekiler

Şeytan ayrırında,
Ayrıntılar bende,
Ben senin içinde,
Sen evrende bir yerde,
Ben evrenin içinde,
Evren benim içimde...

Mert Yüksel
Denizli

Diriliş

Onlar ölmemişti
Acımadan
Diri diri gömdüler
Yüzyıllar boyu
Toprağın altında
Hep diri kalmışlardı
Birgün
Deprem oldu
Yer kabuğu çatlamıştı
Ve onlar yeniden
Yeryüzüne döndüler
Dünyayı fethetmek için
Değişmişlerdi
Saçları uzamış
Tirnakları uzamıştı
Ve yüzleri bembeyazdı
Bir bulut kadar
Bedenleri soğuktu...

Taner
Erzincan

Mantık

İyi bir insan olduğunuz için
dünyanın size adil davranmasını
beklemek, vejetaryen olduğunuz
için bir boğanın size saldırmasını
beklemek gibidir...

Artemis
İstanbul

Gencim ben

Gencim ben
üniversite mezunuyum
İşsizim abi işsizim işsiz
Askere gittim geldim işte
İşsizim halen işsizim işsiz
O sınav bu sınav her işte sınav
Yeter artık bıktım bu sınavlardan
Ben bunca yıldır
boşuna mı okudum
İşsizim abi işsizim işsiz
Hem dövdüler hem sövdüler
Ne ev ne de bir iş verdiler

Bu ülkede okumak
düşünmek zor
İşsizim abi işsizim işsiz
Pişman ettiler sonunda
Üniversitede okuduğuma
Bir gerçek var
O da acı
İşsizim abi işsizim işsiz
Gencim ben ve işsizim işsiz...

Özcan Demir
İstanbul

İyi ki Varsınız

Her şey için çok teşekkürler.
Sürekli bir değişim ve gelişim
içinde olunuz günümüz
koşullarında hala umut edecek
bir şeylerin var olduğunu
göstereyor. Emeginize sağlık!
İyi ki varsınız.

Yılların yalnızlığının nikotin
lekeleri dişlerimde, kadın yanımı
boğan çocuksu kahkahalarım...
Bir sigara daha yakıyorum.
Rüzgar izinsizce sokulurken
içime, üşümek aklıma bile
gelmiyor. "Ne olmuş? Niye
olmuş?" sormuyorum, bana ne!
Hep aynı kısır döngü. Saçlarımı
tutuşturup, bir sigara daha
yakıyorum kapkara...

Gamze Güler
Samsun

Haksızlık

Gerçekten de iğrenç bir
hayatımız olduğunu kabullenmek
istemiyoruz, her gün ekmek
aldığımız bakkalın yüzüne sahte
sahte gülümserken. Çoğu zaman
tepkisiz olabiliyoruz burnumuzun
ucuna düşen sebepsiz yağmur
damlasına bile!.. Hayatı neden
her zaman hep aynı coşkuyla
sevemiyoruz.
Neden hep çok aşık olmak
isteyip, olup, sonra hayat
tarafından terk edilip, sonrasında
da her defa bile bile lades
diyoruz, önlenemeyen kahrolası
duygularımıza...
Yaşanan yanlışların tümü sadece
bir irade sorunu mu, yoksa idare
sorunu mu?

Tahir Uçuk
İzmir

Tahtaya Kaldırılmayı Bekliyorum

Karadeniz'in doğu tarafında,
benim de olduğum bir tarafta
söylemek istediklerim var;
yaşama, yaşadıklarımıza ve
yaşadıklarımıza dair. Yani hepsi
bu.. Bir yerde şöyle diyordu
yazar; "Söyleyeceklerim var, el
kaldırıyorum." Evet, ben de şimdi
el kaldırıyorum Sevgili HAYVAN,
ve tahtaya kaldırılmayı
bekliyorum.

Erol Çelik
Trabzon

Bu Kentte

Bu kentte çıplak ayaklı fahişeler
gezindir, dudaklarından taşan kan
kırmızı rujlarıyla. Kulakları yırtan
bir arabesk yükselir, ara
sokaklarından. Ağır aksak yürür
insanları. Reklam panolarının
dibine işer sarhoşlar. Fabrikanın
önünde dilenciler... Oynak kalçalı
kadınlar gürültülü kahkahalar
atarak komşu gezmelerine
giderler. Ter, kolonya kokulu
dolmuşlarda memleket kurtarır,
uyuya kalır, söver sayar, telaşsız
etrafa bakar insanlar. Siyah
poşetler hemen hergün rüzgarın
koynuna girer. Islak yapış yapış,
mutsuz delikanlılar, kaçiverirler
genelevlerinde. Sabaha karşı bir
suçlu gibi, kediler araba
altlarından bakar bu kente.
Aşklar hesapsız, aşklar umutsuz,
aşklar eksiktir. Acımsı çaylar
ikram edilir, yeraltı kahvelerinde.
Küllüklerde izmarit birikir, dolar,

taşar. Bu kentte g...ler uzadıkça
gün biter, gün bittikçe karanlığı
beşik sanıp uyur bebeler, tıprağı
emerler, denizi içerler süt diye!
Elimde valizim gel-gitler
yaşıyorum kalmakla gitmek
arasında. Gözlerimi kapatıp rast-
gele seçiyorum haritadan,
kendimi sürgün edeceğim kenti,
burda hiç yaşamamışçasına.

Eylül Doğan
Samsun

Değişim

Neyi değiştirebilir insan
kendinden başka
Değişebilecek değişim var mıdır
potansiyelimizde
Potansiyel olarak neye sahibiz de
ne istiyoruz
Ne istediğimizi biliyoruz da
gerçekleştiremiyor muyuz
Gerçekleştirdiğimiz zaman
değişecek miyiz
Ya da değiştirdiğimizde
gerçekleştirecek miyiz
Öncelik nerden başlanmalı
Değişimden mi?
Gerçekleştirmekten mi?

Güven Türkay
İstanbul

Savaş

US'a sığmaz savaş
Savaşarak ya da barışarak
teknolojik korkaklar değil
yükreli yoksullar
ve emek yenecek!

Öztürk
Adana

Savaş Ama Ne?

Biz sadece seyrediyoruz bu
savaşı. Seyretmekten başka da
çaremiz yok. Hergün televizyon
karşısına geçip, 24 saat canlı
yayında, Bağdat'a inen bombaları
izliyoruz. Sonra sokağa çıkıp,
gittiğimiz her yerde savaş
konuşuyoruz. Hayatımızın en
önemli gündem maddesi oldu
savaş. Ama hiç düşünüp
bakmıyoruz geriye. Savaş
hayatımızın hem merkezinde,
hem de çok uzağında. Savaş oldu
da ne oldu? Savaş kötü, savaşa
hayır, savaşa oha... Eee sonra?
Sonrası yok işte. Bir şeyler
yapamıyoruz, bir şeyler
yapamayacağız, her şey biz bir
şeyler yapamadan, çok uzaktan
yapacaklar. Bize kalan ise sadece
bozuk bir psikoloji, alt üst olmuş
sinirler, ölü bir ruh hali...

Ayşe Akın
Niğde

11 Nisan 2003 Cuma • Haftada Bir Yayınlanır • İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Metin Üstündağ

Genel Yayın Yönetmeni: Metin Üstündağ • Editörler: Hatice Meryem, Ferzende Kaya • Asistan: Evren Barın

Grafik Tasarım: Serdar Karataş • Genel Müdür: Orhan Açar • Satış Müdürü: Cüneyt Aydın

Adres: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 Daire:7 Beyoğlu/İSTANBUL • Tel: 0212 293 32 77 - 78 • Fax: 0212 293 32 79

ISSN 1303 - 944X • Yayıncı: PAK Basın Yayın • Baskı: Ilıcak Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

Not: Eksik sayılar ve fahişelik için 0212 293 32 77 - 11/12'den Lord Mustafa Danacı Bey'i arayabilirsiniz.

Aksamsefası

O, Haydar Dümen... Ailemizin cinsel sağlık uzmanı. Ülkemizin ilk ve tek "sekselektüel"i. Aşk, sevgi, cinsellik gibi konulara getirdiği kendine has yorumları ve çıkışlarıyla gündemden hiç düşmeyen Haydar Dümen, Doğrucu Davut'un test sorularını cevapladı.

Ben Bir 'Darbeli Matkap'ım

1 - Haydar Dümen kimdir?

- a) Doktor
- b) Aşk uzmanı
- c) Seks uzmanı
- d) Yazar

Neden?

- Yazarlık sayesinde aşk ve seksle ilgili bu boyutlara ulaştım.

2 - Aşksız seks olur mu?

- a) Yapanlar var
- b) Olmaz, bizi hayvanlardan ayıran şey
- c) Ben öğretirsem olur
- d) İsterseniz olur

Neden?

- Çünkü seks iç güdüsel yanı ağırlıklı olan bir duygudur.

3 - Seks nasıl bir şeydir?

- a) İyi bir şey, ama bana danışsanız daha iyi olur
  - b) Yapmasanız da olur
  - c) İyi ki var
  - d) İyi ki iyi yapamayanlar var, yoksa benim mesleğim olmazdı
- a) İyi bir şey, ama bana danışsanız daha iyi olur

Neden?

- Yalnız bana değil, bir bilene sorarsanız daha iyi olur. Seks geçmişten geleceğe, yanına yaklaşılamayan engin bir okyanustur.

4 - Doktor olmasaydınız, ne olurdunuz?

- a) Nefesi kuvvetli bir hoca efendi
  - b) Vinç operatörü
  - c) Kıyakçı
  - d) Halterci
- a) Nefesi kuvvetli bir hoca efendi

Neden?

- Nefessiz bu kadar başarılı olduktan sonra, nefesli daha sağlam delerim.

5 - Dr. Haydar Dümen'in insan Haydar Dümen'e bir faydası var mı?

- a) İnsan H. Dümen'in, Dr. H. Dümen'e ihtiyacı yok
- b) Ben kendim için değil, insanlık için varım
- c) Çok fazla oluyor
- d) İkisi bir bütün

c) Çok fazla oluyor

Neden?

- Çünkü karımla aramda otuz beş yaş fark var. Üstünü açıklamayayım.

6 - Kimin, niçin hastanız olmasını istersiniz?

- a) Demirel ve Ecevit'in olmasını istardım(Onların çocuk sahibi olmalarına yardımcı olurdum)
- b) Bush'un olmasını istardım(Ona seks yapmasını öğretir, böylece savaşın çıkmasını engellerdim)

- c) Tele Vole Camiası'nı istardım(Onları yanlış tedavi eder, nesillerini kuruturdum)
- d) Herkesin Haydar Dümen'e ihtiyacı var

a) Demirel ve Ecevit'in olmasını istardım(Onların çocuk sahibi olmalarına yardımcı olurdum)

Neden?

- İki yaşlı insanın böylesine derin tutkularının, bir beyin hastalağından mı yoksa beyin yüceliğinden mi kaynaklandığını anlamaya çalışırdım.

7 - Hangi obje sizi simgeler?

- a) Gres yağı
- b) Vazelin
- c) Conta
- d) Darbeli Matkap

d) Darbeli Matkap

- a) Yarattığı stres ortamı cinsel sorunlara yol açtı
- b) İnsanlar ekonomik krize girdi, doktora gidemiyorlar
- c) Cinsin sorunlar arttı, hasta sayısı çoğaldı
- d) Bir etkisi olmadı

b) İnsanlar ekonomik krize girdi, doktora gidemiyorlar

Neden?

- Savaşın ekonomiye etkisi malum. Ben de muayenehanemi kapatma durumuna geldim.

10 - Hangi meslekten, neden dolayı size ihtiyacı var?

- a) Politikacılar (Dilin konuşmaktan başka işe yaradığını bilmedikleri için)
- b) Hortomcular (Hortomu sadece çek-

a) Kadınsız bir dünya

Neden?

- Çünkü savaşlar gelir geçer. Ama kadınsızlık savaştan beter bir şeydir.

12 - Hangi duyguyu yeniden yaşamak istersiniz?

- a) İlk cinsel deneyim
- b) İlk aşk
- c) İlk sevinç
- d) İlk korku

c) İlk sevinç

Neden?

- Sevinmek güzeldir. Ama en kötüsü ilk cinsel deneyim. Asla tekrar yaşamak istemezdim. Bir panik, bir düş kırıklığından öte bir şey değildi.

13 - İssiz bir adaya düştünüz, üç dilek hakkına sahipsiniz. Bunlar ne olur?

- a) Üç kadın
- b) Üç hasta
- c) Üç Türk erkeği
- d) Üç iktidarsız insan

b) Üç hasta

Neden?

- Orada bir hastane açar ve başhekimim diye kurum kurum kurulurdum.

14 - Aşağıdaki kavramlar size neyi çağırıyor?

- a) Aşk: ŞİİR
- b) Seks: KADIN
- c) Kadın: ARKADAŞ
- d) Savaş: ÖLÜM

15 - Vatan için gerektiğinde ....?

- a) Sevişirim
- b) Savaşırım
- c) Ölürüm
- d) Cinsiyet değiştiririm

b) Savaşırım

Neden?

- Vatan için yapılacak başka bir şey olmadıktan.

16 - Hangi kurum olmasaydı hayatımız zehir olurdu?

- a) Ordu
  - b) Diyanet
  - c) Medya
  - d) Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı
- c) Medya

Neden?

- Aslına ulaşamadığım düş dünyalarını orada yaşadığımız için.

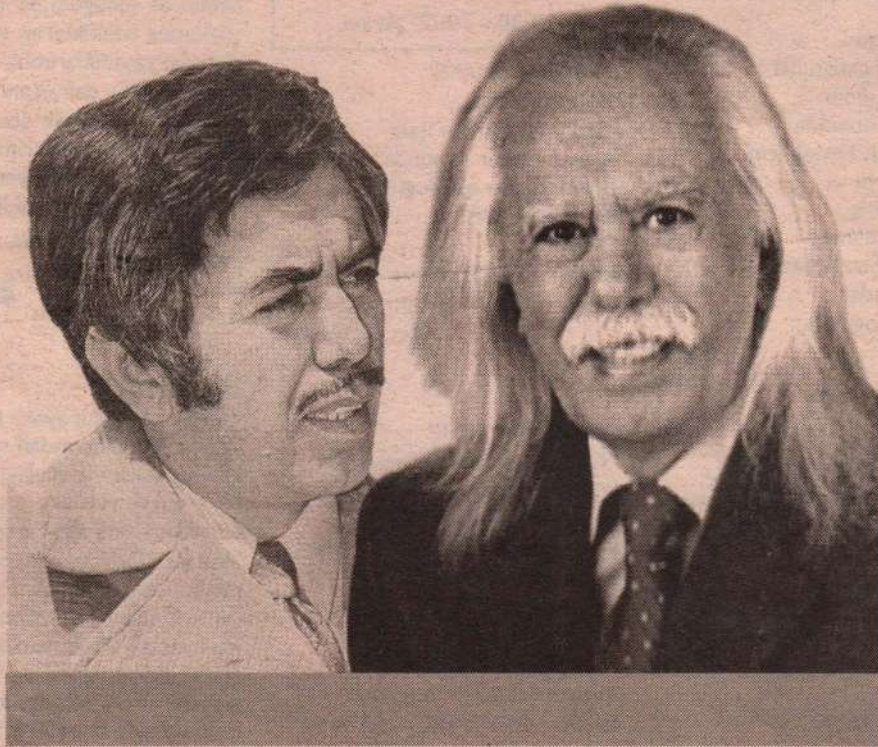
17 - Doğrucu Davut hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a) Romantik biri
- b) Aşk insanı
- c) Maço
- d) Sevgi keleşği

a) Romantik biri

Neden?

- Romantik olmasa bu kadar saçma sapan sorular aklına gelmezdi. ☐

Neden?

- Vurduğum yerden ses getirmeseydim, yukarıdaki soruların yumuşaklığında erirdim.

8 - Geçmişte kim olarak yaşamak istersiniz?

- a) Freud
- b) Kazanova
- c) Buda
- d) Hudini(Sihirbaz)

b) Kazanova

Neden?

- Çünkü şimdiye kadar yapmadıklarım-dan büyük pişmanlık duyuyorum.

9 - Savaşın sizin mesleğe nasıl bir etkisi oldu?

mek

- in değil, boşaltmak için de kullanmasını bilmedikleri için)
- c) İşadamları (Paradan daha değerli şeylerin olduğunu öğrenmeleri için)
- d) Mankenler (İnsanın yaşlandığını hatırlamaları için)

a) Politikacılar (Dilin konuşmaktan başka işe yaradığını bilmedikleri için)

Neden?

- Çünkü dil kadar yaşamın öteki yüzüne de zaman ayırmaları gerekiyor.

11 - Hayattaki en büyük korkunuz nedir?

- a) Kadınsız bir dünya
- b) Sekssiz bir dünya
- c) İktidarsızlık
- d) Savaş